kirkko ja toimin

Kirkkoherranvaalin hallintomenettely

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 23
Kirkko ja toiminta

Kirkkoherranvaalin hallintomenettely

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 23
Kirkko ja toiminta

Kirkkohallitus

Helsinki 2015

Kirkkoherranvaalin hallintomenettely

© Kirkkohallitus

Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 23, Kirkko ja toiminta

Suositukset, ohjeet ja oppaat

Asianumero 2014-00825

Ulkoasu ja taitto: Unigrafia / Riikka Hyypiä

ISBN 978-951-789-491-3 (nid.)
ISBN 978-951-789-492-0 (PDF)

ISSN 2341-9393 (painettu)
ISSN 2341-9407 (verkkojulkaisu)

Unigrafia
Helsinki 2014

YMPÄRISTÖMERKKI
MILJÖMÄRKT
441 697
Painotuote

SISÄLLYS

1 Johdanto ... 5

2 Vaalitapa, hakumenettely ja hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen ... 6
2.1 Vaalitavan valinta ... 6
2.2 Viran erityiset tarpeet ... 7
2.3 Viran julistaminen haettavaksi ... 8
2.3.1 Hakuilmoitus ... 9
2.3.2 Haettavaksi julistamisen siirtäminen ... 10
2.4 Hakemukset ... 10
2.5 Viran julistaminen uudelleen haettavaksi ... 11
2.6 Hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen ... 12
2.7 Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä ... 18

3 Kirkkoherran välitön vaali ... 19
3.1 Vaaliehdotus ... 19
3.1.1 Vaaliehdotus ... 19
3.1.3 Yksi kelpoinen hakija ... 21
3.2 Vaalitiedottaminen ... 22
3.3 Vaalilautakunnan valinta ... 22
3.4 Äänioikeutettujen luettelo ... 24
3.5 Äänestysajat ja -paikat ... 28
3.6 Kuulutukset ja ilmoituskortti ... 29
3.7 Muut vaalilautakunnan tehtävät ... 32
3.8 Ennakkoäänet ja äänten laskeminen ... 34
3.8.1 Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkistaminen ... 34
3.8.2 Äänten laskeminen ... 35
3.9 Toimenpiteet vaalien jälkeen ... 39

4 Kirkkoherran välillinen vaali ... 42
4.1 Tuomiokapitulin lausunto hakijoista ja vaalin valmistelija ... 42
4.1.1 Tuomiokapitulin lausunto ... 42
4.1.2 Määräys vaalin valmistelijasta ... 42
4.2 Vaalin toimittaminen seurakunnassa ... 43
4.2.1 Viran täyttöä ohjaava normisto ... 43
4.2.2 Hakijoiden haastattelu ... 44
4.2.3 Päätösehdotuksen valmistelu ... 46
4.2.4 Toimielimen toimittama kaksivaiheinen vaali ... 49
4.2.5 Vaalin tuloksen tiedottaminen, muutoksenhaku ja viranhoitomääräys ... 50
4.3 Yksi hakija ... 53

5 Asiakirjat ... 54
5.1 Asiakirjojen julkisuus ... 54
5.1.1 Hakemusasiakirjat ... 56
5.1.2 Hakijavertailuun liittyvät asiakirjat ... 56
5.1.3 Äänioikeutettujen luettelo kirkkoherran välittömässä vaalissa ... 59
5.2 Asiakirjojen säilyttäminen ... 61

1 JOHDANTO

Kirkkoherran vaalia koskevat kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen säännökset uudistuivat vuoden 2014 alusta lukien. Lisäksi kokonaan uusi kirkon vaalijärjestys tuli voimaan 1.7.2014 (416/2014). Kirkkoherra valitaan ensisijaisesti välittömällä vaalilla, jossa äänioikeus on 18 vuotta täyttäneillä seurakunnan jäsenillä (*kirkkoherran välitön vaali*). Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä tuomiokapituli voi kuitenkin päättää, että kirkkoherra valitaan vaalilla, jonka toimittaa kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto (*kirkkoherran välillinen vaa*li). Myös seurakuntien yhteinen kirkkoherra voidaan valita välillisellä vaalilla. Kirkkoherran välillisen vaalin hallintomenettely noudattaa pääosin kappalaisen vaalin hallintomenettelyä.

Tämä opas pohjautuu osittain sekä piispainkokouksen vuonna 2001 asettaman työryhmän mietintöön ”Kappalaisen vaalin hallintomenettelyt” (Suomen ev.-lut kirkon keskushallinto, Sarja B 2003:2) että kirkkohallituksen vuonna 2006 asettaman työryhmän mietintöön ”Kirkkoherran- ja piispanvaalin tiedotuskäytännöt ja hallinnolliset menettelyohjeet” (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto, Sarja C 2006:10). Ohjeet on kuitenkin päivitetty vastaamaan voimassa olevia säännöksiä.

Päivitetyn oppaan on laatinut kirkkoneuvos Pirjo Pihlaja. Opasta ovat kommentoineet Turun arkkihiippakunnan, Kuopion, Lapuan ja Espoon hiippakuntien lakimiesasessorit, mistä heille kiitokset.

2 VAALITAPA, HAKUMENETTELY JA HAKIJOIDEN KELPOISUUDEN TUTKIMINEN

2.1 Vaalitavan valinta

Kirkkoherran viran tultua avoimeksi, on seurakunnassa mahdollisuus harkita vaalin järjestämistä välillisenä. Harkinnassa on syytä ottaa huomioon muun muassa seurakunnan jäsenten kiinnostus seurakunnan ja kirkkoherran tehtäviä kohtaa, seurakuntalaisten aktiivisuus vaikuttaa seurakunnan toimintaan sekä paikallinen äänestysaktiivisuus edellisissä seurakuntavaaleissa tai kirkkoherran vaalissa. Perusteltua on, että seurakunta tiedottaa tulevista vaaleista kirkkojärjestyksen 7 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan niin ajoissa, että seurakuntalaisten on mahdollisuus käydä mediakeskustelua myös vaalitavasta. Tiedotusvastuu kirkkoherran vaalista kuuluu seurakunnan kirkkoneuvostolle tai seurakuntaneuvostolle.

Kirkkovaltuuston tai seurakuntayhtymään kuuluvassa seurakunnassa seurakuntaneuvoston on tehtävä pyyntö hiippakuntansa tuomiokapitulille välillisen vaalin toimittamisesta ennen viran haettavaksi julistamista. Jos pyyntöä ei tehdä, kirkkoherra valitaan välittömillä vaaleilla.

Päätöksen siitä, että kirkkoherra valitaan välillisellä vaalilla, tekee hiippakunnan tuomiokapituli. Se voi omassa harkinnassaan ottaa seurakunnan toimielimen perustelujen lisäksi huomioon oman näkemyksensä seurakunnan tarpeista. Käytännössä tuomiokapituli voi kuitenkin vain erityisestä syystä ratkaista vaalitavan seurakunnan pyynnöstä poikkeavasti.

Päätös vaalitavasta tulee tehdä ennen kuin tuomiokapituli julistaa viran haettavaksi. Tarkoituksenmukaista on, että tuomiokapituli varaa seurakunnalle tilaisuuden lausua vaalitavasta. Jos seurakunta ei pyyntöä tee, erillistä päätöstä vaalitavasta ei välttämättä tarvitse tehdä, vaan vaalit toimitetaan tällöin välittöminä suoraan lain nojalla. Pääsääntöisesti tuomiokapituli pyytää seurakunnalta tietoja haettavaksi julistettavan viran erityisistä tarpeista. Samassa yhteydessä seurakunnan kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi ottaa kantaa myös vaalitapaan.

Tuomiokapitulin päätös vaalitavasta on vaalien valmistelua eikä siihen voi hakea erikseen muutosta.

KL 23:11 ***Kirkkoherranvaali***

*Seurakunnan kirkkoherran valitsevat seurakunnan tässä vaalissa äänioikeutetut jäsenet (**kirkkoherran välitön vaali**).*

*Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä tuomiokapituli voi päättää, että kirkkoherra valitaan vaalilla, jonka toimittaa kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto (**kirkkoherran välillinen vaali**).*

Tuomiokapituli voi päättää, että yhteinen kirkkoherra valitaan välillisellä vaalilla, jos joku yhteisen kirkkoherran viran seurakunnista sitä pyytää.

Päätös välillisen vaalin toimittamisesta tulee tehdä ennen viran haettavaksi julistamista.

2.2 Viran erityiset tarpeet

Ennen viran haettavaksi julistamista on selvitettävä ne kriteerit, joiden perusteella potentiaalisten hakijoiden taitoa ja kykyä arvioidaan suhteessa avoimena olevaan virkaan. Peruslähtökohtana on luonnollisesti kirkkoherran viran tehtävät, jotka on määritelty kirkkojärjestyksen 6 luvun 13 §:ssä. Tämän lisäksi voidaan ottaa huomioon seurakunnan toimintaympäristöstä nousevat tarpeet, seurakunnan koko ja seurakunnan muut olosuhteet.

Tuomiokapituli voi selvittää viran erityiset tarpeet yhteistyössä seurakunnan kanssa ennen viran haettavaksi julistamista ja siten ennen täyttöprosessin varsinaista alkamista. Tämä voi tapahtua esimerkiksi kuulemalla kirkkovaltuustoa tai seurakuntaneuvostoa.

Viran haettavaksi julistamisen jälkeen tuomiokapitulin ehdollepanossa (*välitön vaali*) tai tuomiokapitulin hakijoita koskevassa lausunnossa (*välillinen vaali*) huomioon otettavia viran erityisiä tarpeita ei tule muuttaa tai lisätä. Se olisi hyvän hallintotavan vastaista.

KJ 6:13

Kirkkoherran tehtävänä on johtaa kirkkolain 4 luvun mukaista seurakunnan toimintaa. Kirkkoherra on vastuussa jumalanpalveluksen, pyhien sakramenttien, kirkollisten toimitusten ja sananjulistuksen oikeasta hoitamisesta sekä yksityisen sielunhoidon harjoittamisesta. Kirkkoherran tulee myös valvoa, että seurakunnan muuta toimintaa kuten kristillistä kasvatusta ja opetusta, diakoniaa sekä evankelioimis- ja lähetystyötä harjoitetaan kirkon tunnustuksen ja tehtävän mukaisesti.

Kirkkoherra vastaa kirkkoherranviraston toiminnasta ja seurakunnan arkistosta.

Kirkkoherra on seurakunnan jumalanpalveluksissa, kirkollisissa toimituksissa ja muussa hengellisessä työssä sekä kirkkoherranvirastossa toimivien viranhaltijoiden ja työntekijöiden ylin esimies. Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että kirkkoherran alainen viranhaltija tai työntekijä toimii päätöksessä mainittujen kirkkoherran alaisten muiden viranhaltijoiden tai työntekijöiden esimiehenä.

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana kirkkoherra valvoo kirkkoneuvoston päätösten noudattamista ja laillisuutta seurakunnan hallinnossa ja taloudenhoidossa.

Mitä kirkkoherran tehtävistä säädetään tai määrätään, koskee myös sitä, joka määrätään virkaa hoitamaan.

2.3 Viran julistaminen haettavaksi

Selvitettyään viran erityiset tarpeet sekä tehtyään mahdollisesti päätöksen välillisen vaalin toimittamisesta tuomiokapituli julistaa viran haettavaksi vähintään 14 päivän hakuajalla julkaisemalla hakuilmoituksen asianmukaisella tavalla. Kirkkojärjestyksessä ei enää erikseen säädetä hakuilmoitusta julkaistavaksi lehdessä tai Internet-palvelussa, mutta mainittuja tapoja on pidettävä edelleen asianmukaisina. Lehden, jossa hakuilmoitus julkaistaan, on oltava riittävän laajalevikkinen, jotta hakuilmoitus saa näkyvyyttä. Lisäksi on perusteltua noudattaa myös kirkkolain 6 luvun 10 §:ssä olevaa säännöstä viranhakuilmoituksen julkaisemisesta työnantajan julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Koska kirkkoherran varsinainen työnantaja on seurakunta, tulisi hakuilmoitus julkaista tuomiokapitulin ilmoitustaulun lisäksi seurakunnan ilmoitustaululla.

KJ 6:14, 1 mom.

Kun kirkkoherran tai kappalaisen virka on tullut avoimeksi, tuomiokapitulin on julistettava virka haettavaksi vähintään 14 päivän hakuajalla julkaisemalla hakuilmoitus asianmukaisella tavalla.

2.3.1 Hakuilmoitus

Hakuilmoituksen tulee sisältää:

1. tieto haettavana olevasta virasta,
2. tiedot viran kelpoisuusvaatimuksista;
3. tiedot niistä edellytyksistä, joita toivotaan hakijalla olevan, mutta joita ei sinänsä pidetä kelpoisuusvaatimuksena;
4. maininta kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista sekä työtehtävän edellyttämästä tai eduksi luettavasta kielitaidosta;
5. tieto hakemukseen liitettävistä liitteistä;
6. vaalitapaa koskeva maininta;
7. tieto siitä, mihin hakemukset tulee toimittaa ja
8. hakemusten jättämisen määräaika (hakuaika), sekä
9. sen henkilön yhteystiedot, jolta virasta ja sen täyttämisestä voi saada lisätietoja.

Pääsääntöisesti tuomiokapituli julkaisee oman hakuilmoituksensa ilmoitustaulun lisäksi valtakunnallisesti ilmestyvässä lehdessä. Lehti-ilmoitus voi olla myös lyhyt huomioilmoitus, jolloin varsinainen hakuilmoitus on Internet-sivustoilla. Myös seurakunta voi julkaista oman hakuilmoituksensa, jossa muun muassa voi käydä ilmi ne seurakunnan nimeämät henkilöt, joilta virasta ja täyttöprosessista voi saada lisätietoja. Seurakunnan hakuilmoitus ei kuitenkaan voi olla ristiriidassa tuomiokapitulin ilmoituksen kanssa. Se ei myöskään saa sisältää enemmän kelpoisuusedellytyksiä kuin tuomiokapitulin ilmoitus, koska hakuilmoituksessa mainitut valintaperusteet sitovat valinnan toimittamista.

Hakuilmoitusta laadittaessa ja julkistamiskanavaa valittaessa käyttäjälähtöisyys on hyvä lähtökohta. Hakijan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hakuilmoitus on selkeä. Hakijan on ymmärrettävä ilmoituksesta, mitä virkaan vaaditaan, mitä käytännössä edellytetään ja mitä lisäksi toivotaan, eli minkälaisia tietoja ja taitoja tarvitaan kyseessä olevassa kirkkoherran virassa.

KJ 6:3

Virkaa täytettäessä ja muuhun palvelussuhteeseen otettaessa on varmistauduttava siitä, että palvelukseen otettavalla on työtehtävien edellyttämä kielitaito.

Ilmoituksessa, joka koskee viran tai muun palvelussuhteen haettavana tai avoimena olemista, on mainittava mahdollisista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista sekä työtehtävien edellyttämästä taikka palvelukseen otettaessa eduksi luettavasta kielitaidosta.

2.3.2 Haettavaksi julistamisen siirtäminen

Tuomiokapituli voi päättää, ettei kirkkoherran virkaa julisteta haettavaksi, jos kirkkojärjestyksessä säädetyt edellytykset täyttyvät. Varsinaisesti kyse on viran haettavaksi julistamisen siirtämisestä, sillä siirto voidaan tehdä enintään vuoden ajaksi kerrallaan. Vuoden kuluttua ensimmäisestä siirtopäätöksestä tuomiokapitulin tulee uudelleen harkita, ovatko perusteet edelleen olemassa vai onko virka syytä julistaa haettavaksi.

Tuomiokapituli voi päättää viran haettavaksi julistamisen siirtämisestä, jos seurakuntajaon muutos on vireillä siten, että seurakunta ollaan liittämässä toiseen seurakuntaan tai seurakunta on muutoin yhdistymässä toiseen seurakuntaan. Päätös voidaan tehdä myös muissa seurakuntaa koskevissa järjestelyissä, joiden perusteella voidaan arvioida, että kirkkoherran virka tulee tarpeettomaksi. Tästä voi olla kyse esimerkiksi silloin, kun harkitaan seurakuntien yhteisen kirkkoherran viran perustamista. Virka voidaan jättää julistamatta haettavaksi myös silloin, kun siihen on muu erityinen syy.

Ennen hakuajan siirtämistä koskevaa päätöstä seurakuntaa tulee aina kuulla hallintolain (434/2003) 34 §:n perusteella.

KJ 6:14, 2 mom.

Tuomiokapituli voi päättää enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, ettei kirkkoherran tai kappalaisen virkaa julisteta haettavaksi, jos:

1) on vireillä hanke seurakunnan liittämiseksi toiseen seurakuntaan;

2) tuomiokapituli katsoo seurakuntaa koskevien järjestelyjen voivan aiheuttaa sen, että virka tulee tarpeettomaksi;

3) siihen on muu erityinen syy.

Hallintolaki

34 § 1 mom. ***Asianosaisen kuuleminen***

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

2.4 Hakemukset

Hakemukset toimitetaan tuomiokapituliin, sen ilmoittamaan osoitteeseen asetetun määräajan (*hakuaika*) kuluessa. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei virkaa täytettäessä oteta huomioon.

Kirkkoherran viran hakemukseen hakijan on liitettävä:

1. nimikirjanote,
2. ne todistukset hakijan taidosta ja kyvystä hoitaa haettavana olevaa virkaa, jotka eivät käy ilmi nimikirjanotteesta ja joihin hakija haluaa vedota;
3. todistus hakijan terveydentilasta.

KL 6:16, 4 mom. ***Terveydentilaa koskeva selvitys virkasuhteeseen otettaessa ja papiksi vihittäessä***

Kirkkoherran viran hakijan on liitettävä hakemusasiakirjoihin tehtävän hoidon terveydellisiä edellytyksiä koskevat tiedot sekä osallistuttava tuomiokapitulin määräyksestä lisäksi tarvittaessa asian selvittämiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

2.5 Viran julistaminen uudelleen haettavaksi

Tuomiokapituli voi perustellusta syystä päättää viran hakuajan jatkamisesta tai uudesta hakumenettelystä. Perusteltu syy jatkaa hakuaikaa tai päättää uudesta hakuajasta on muun muassa silloin, kun virkaan ei ole tullut yhtään hakemusta tai kukaan hakijoista ei täytä viran kelpoisuusehtoja. Virka voidaan julistaa uudelleen haettavaksi myös tilanteissa, joissa virkaa on hakenut vain yksi kelpoinen hakija ja seurakunnan kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto sitä pyytää tai uusi hakuaika on muutoin seurakunnan edun mukaista. Seurakunnan etua voi arvioida myös seurakunta saatuaan tiedon hakijoista ja heidän taidostaan ja kyvystään virkaan. Hallintomenettelylain perusteella on syytä kuulla seurakuntaa tilanteissa, joissa arvioidaan viran julistamista uudelleen haettavaksi, ja joissa virkaan on ollut hakijoita.

Uudessa hakuilmoituksessa, jossa on oltava kohdassa 2.3.1 mainitut tiedot, on samalla ilmoitettava, otetaanko ensimmäisellä hakuajalla mahdollisesti tulleet hakemukset huomioon.

Tarvittaessa tuomiokapituli voi myös hakuajan päätyttyä tehdä päätöksen viran täyttämättä jättämisestä, jos siihen on kirkkojärjestyksen 6 luvun 14 §:n 2 momentissa säädetyt perusteet, jotka eivät olleet tiedossa, kun virka aiemmin julistettiin haettavaksi.

Jos viran täyttämismenettely raukeaa erityisestä syystä silloin, kun virkaa on hakenut vain yksi kelpoinen hakija, eikä virkaa uudella hakuajalla hae yhtään kelpoisuusehdot täyttävää hakijaa, on virka julistettava uudelleen haettavaksi viimeistään vuoden kuluttua hakuajan päättymisestä. Viran täyttömenettelyn raukeaminen tarkoittaa sitä, että kyseinen täyttöprosessi jää sillensä. Raukeamispäätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla (KL 24:14). Tämä on perusteltua sen vuoksi, ettei

kenelläkään ole subjektiivista oikeutta hakemaansa virkaan. Toisaalta myöskään työnantajaa ei voi pakottaa ottamaan virkaan sitä ainoana hakenutta henkilöä.

KJ 6:15, 3 mom.

Tuomiokapituli voi perustellusta syystä päättää viran hakuajan jatkamisesta, uudesta hakumenettelystä tai viran täyttämättä jättämisestä.

KJ 6:17

Tuomiokapituli voi julistaa kirkkoherran tai kappalaisen viran uudelleen haettavaksi kirkkovaltuuston, seurakuntaneuvoston tai kappelineuvoston pyynnöstä, jos virkaa on hakenut vain yksi kelpoinen hakija tai jos seurakunnan etu sitä vaatii.

Jos kirkkoherran tai kappalaisen virkaan ei uutena hakuaikana tule uutta kelpoisuusvaatimukset täyttävää hakijaa, tuomiokapituli antaa kirkkovaltuuston, seurakuntaneuvoston tai kappelineuvoston pyynnöstä kelpoiselle hakijalle viranhoitomääräyksen virkaan. Muussa tapauksessa tuomiokapituli voi perustellusta syystä päättää, että viran täyttämismenettely raukeaa.

Viran täyttämismenettelyn rauettua virka on julistettava haettavaksi vuoden kuluessa hakuajan päättymisestä lukien.

2.6 Hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen

Hakuajan päätyttyä tuomiokapitulin on viivytyksettä tutkittava hakijoiden kelpoisuus virkaan. Jos hakemus on saapunut hakuajan päättymisen jälkeen, hakemus jätetään tutkimatta. Jos hakemus on puutteellinen, siitä puuttuu esimerkiksi tarvittava liite kuten lääkärintodistus, on hakijaa kehotettava täydentämään hakemustaan hallintolain mukaisesti.

Hallintolaki
18 § ***Asiakirjan saapumispäivä***
Asiakirjan katsotaan saapuneen viranomaiseen sinä päivänä, jona asiakirja on annettu viranomaiselle.
Postitse lähetetyn asiakirjan saapumispäiväksi katsotaan myös se päivä, jona lähetys on saapunut viranomaisen postilokeroon tai viranomaiselle on toimitettu ilmoitus lähetyksen saapumisesta postiyritykseen.

22 § ***Asiakirjan täydentäminen***
Jos viranomaiselle toimitettu asiakirja on puutteellinen, viranomaisen on kehotettava lähettäjää määräajassa täydentämään asiakirjaa, jollei se ole tarpeetonta asian ratkaisemiseksi. Asiakirjan lähettäjälle on ilmoitettava, miten asiakirjaa on täydennettävä.
Viranomaiseen saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä ja eheyttä ole syytä epäillä.
Asianosainen voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja.

KL 6:12, 1 mom. ***Virkasuhteeseen ottaminen***
Sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja tuolloin täyttää kelpoisuusvaatimukset. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan kelpoisuudesta.

Ensisijaisesti tutkitaan, täyttävätkö virkaa hakeneet henkilöt kirkkojärjestyksessä säädetyt kelpoisuusehdot. Kirkkoherranviran erityisen kelpoisuusehdot ovat:

1. Hakijan on oltava pastoraalitutkinnon suorittanut pappi. Jos kyseessä on tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran virka, papin tulee olla suorittanut ylemmän pastoraalitutkinnon.
2. Hakijalla tulee olla seurakuntatyön johtamisen tutkinto.
3. Yksikielisessä seurakunnassa kirkkoherralta vaaditaan sen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa. Kaksikielisessä seurakunnassa vaaditaan seurakunnan enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen hyvää suullista ja kirjallista taitoa.

Näiden edellytysten on täytyttävä hakuajan päättyessä. Vaadittu kielitaito voidaan kuitenkin osoittaa myös hakuajan päätyttyä, jos tämä ei viivytä asian käsittelyä. Lisäksi tuomiokapituli voi hakemuksesta myöntää erivapauden edellytettävästä kielitaidosta.

Edellytys seurakuntatyön johtamisen tutkinnosta säädettiin kirkkojärjestyksen muutoksella (10.11.1995/1692), joka tuli voimaan vuoden 1996 alusta. Siirtymäsäännöksen mukaan tutkintoa ryhdyttiin kuitenkin vaatimaan vasta vuonna 2002 hakuun tulleissa kirkkoherran viroissa. Vuonna 1999 voimaan tulleella kirkkojärjestyksen muutoksella (1014/1998) edellisen päätöksen siirtymäsäännöstä muutettiin siten, ettei papilta, joka oli varsinaisessa kirkkoherran virassa, kuitenkaan vaadittu seurakuntatyön johtamisen tutkintoa hänen hakiessa muuta kirkkoherran virkaa. Lisäksi piispainkokouksen päätöksessä seurakuntatyön johtamisen tutkinnosta määrätään niistä tutkinnoista, jotka rinnastuvat kyseiseen tutkintoon (8.2.2000/79). Kirkolliskokous hyväksyi marraskuussa 2010 viranhaltijoita koskevat säädösmuutokset, jotka tulivat voimaan 1.6.2013. Kirkkojärjestyksen muutoksessa (1009/2012) ei aiempaa siirtymäsäännöstä enää ole. Siten kaikilta kirkkoherran virkaa hakevilta tulisi nykyään vaatia seurakuntatyön johtamisen tutkinto tai siihen rinnastuva tutkinto. Sitä tulisi vaatia myös hakijalta, joka uutta virkaa hakiessaan on jo jossakin toisessa kirkkoherran virassa.

Kirkkoherran virkaan kelpoinen ei sen sijaan ole hakija:

1. joka ei ole suorittanut virkaan vaadittavia tutkintoja;
2. joka on pidätetty pappisviran toimittamisesta;
3. joka on hakijana välittömällä vaalilla valittavaan kirkkoherran virkaan paitsi kirkkojärjestyksen 6 luvun 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;
4. jolta ilmeisesti puuttuvat viran hoitamiseen tarvittavat edellytykset.

Edellä 3 kohdan mukaan henkilö voi siten olla hakijana useampaan välillisellä vaalilla valittavaan kirkkoherran virkaan, mutta ei välittömällä vaalilla valittavaan virkaan. Luettelon 4 kohdassa tarkoitetun edellytyksen osoittaminen perustuu tuomiokapitulin arviointiin. Tällöin otetaan huomioon muun muassa hakijan kypsyneisyys, nuhteeton käytös, aiempi kokemus, terveydentila jne.

Toisessa kirkkoherran välittömässä vaalissa olevalla vaaliehdokkaalla, joka on voittanut vaalit, mutta ei ole saanut viranhoitomääräystä säädetyssä ajassa, on oikeus hakea toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa. Muulla vaaliehdokkaalla on oikeus hakea toista virkaa välittömästi, kun vaali on toimitettu. Vaalisijalla ollut hakija pysyy kuitenkin ehdolla ensimmäiseen virkaan aina siihen saakka, kunnes vaalin tulos on saanut lainvoiman. Ottaen huomioon kirkon vaalijärjestyksen säännöksen vaaliehdotuksen täydentämisestä tilanteissa, joissa vaaliehdolle asetettu ehdokas menettää vaalikelpoisuutensa, voidaan tulkita, että virkaa hakenut henkilö, jota ei ole asetettu vaaliehdolle, on vapaa hakemaan toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa sen jälkeen, kun tuomiokapituli on tehnyt vaaliehdotuksen.

Edellä mainittujen kirkkoherran viran erityisten edellytysten lisäksi hakijan tulee täyttää perustuslaissa säädetyt yleiset nimitysperusteet. Yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja

taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä asianomaisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusvaatimuksiin, joihin liittyen on otettava huomioon myös viran tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät.

Tuomiokapitulin suorittama hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen sisältää säädettyjen kelpoisuusedellytysten tutkinnan. Tämän lisäksi tuomiokapituli suorittaa hakijan ansioiden ja soveltuvuuden arvioinnin joko ehdollepanoa tai lausunnon antamista varten. Hakijoiden soveltuvuutta tehtävään arvioidaan edellä mainittujen yleisten nimitysperusteiden lisäksi seurakunnan esittämien viran erityisten tarpeiden näkökulmasta.

Hakijoiden arviointi voidaan tehdä hakijoiden hakemusasiakirjojen lisäksi hakijoita haastattelemalla. Haastattelussa hakijoita tulee kohdella yhdenvertaisesti, mistä syystä on tarkoituksenmukaista laatia etukäteen haastattelukysymykset, jotka käydään läpi kaikkien haastateltavien hakijoiden kanssa. Haastattelussa pääpaino voi olla hakijan soveltuvuuden selvittämisessä esimerkiksi kyselemällä hakijan johtamistaitoja, ansioita viran erityisten tarpeiden näkökulmasta sekä hakijan motivaatiota haettavana olevaan virkaan.

Tarvittaessa tuomiokapituli voi arvioida hakijoita ulkopuolisen tekemillä soveltuvuustesteillä. Lisäksi tuomiokapituli voi ennen vaaliehdotuksen tekemistä pyytää kirkkoneuvostolta tai seurakuntaneuvostolta lausunnon virkaan kelpoisista hakijoista.

KL 6:3, 1 ja 2 mom. ***Henkilöstön kielitaito***

Viranhaltijalta vaadittavasta kielitaidosta säädetään kirkkojärjestyksessä ottaen huomioon, mitä tämän lain 3 luvun 7 ja 8 §:ssä ja 4 luvun 4 §:ssä säädetään. Kielitaitoa koskevasta kelpoisuusvaatimuksesta voidaan myöntää erivapaus erityisestä syystä. Tuomiokapituli myöntää erivapauden seurakunnan tai seurakuntayhtymän papin ja lehtorin viran haltijalle. Muulle viranhaltijalle erivapauden myöntää se viranomainen, jonka päätösvaltaan viran perustaminen kuuluu.

Virkaa täytettäessä tai työsopimussuhteeseen otettaessa otetaan huomioon myös sellainen hakija, joka on osoittanut vaaditun kielitaidon hakuajan päätyttyä, jos tämä ei viivytä asian käsittelyä.

KL 6:13, 1 mom. ***Kelpoisuusvaatimukset***

Yleisistä nimitysperusteista julkisiin virkoihin säädetään perustuslaissa.

KJ 6:4

Seurakunnan kirkkoherralta vaaditaan yksikielisessä seurakunnassa sen kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää ymmärtämisen taitoa. Kaksikielisessä seurakunnassa vaaditaan seurakunnan enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen hyvää suullista ja kirjallista taitoa.

Muun kuin suomenkielisen tai ruotsinkielisen taikka kaksikielisen seurakunnan kirkkoherran kielitaitovaatimuksista määrää tuomiokapituli.

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli päättää saamelaisten kotiseutualueeseen kokonaan tai osittain kuuluvan kaksikielisen seurakunnan kirkkoherran kielitaitovaatimuksista. Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli päättää Ahvenanmaan maakunnan alueella toimivan seurakunnan kirkkoherran kielitaitovaatimuksista.

KJ 6:10

Kirkkoherran tai kappalaisen virkaa hakevan tulee olla pastoraalitutkinnon suorittanut pappi. Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherranvirkaa hakevalta vaaditaan ylempi pastoraalitutkinto. Kirkkoherran virkaan vaaditaan lisäksi seurakuntatyön johtamisen tutkinto.

KJ 6:15, 1 ja 2 mom.

Hakuajan päätyttyä tuomiokapituli tutkii hakijoiden kelpoisuuden virkaan.

Kirkkoherran tai kappalaisen virkaan kelpoinen ei ole hakija:

1) joka ei täytä 10 §:ssä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia;

2) joka on pidätetty pappisviran toimittamisesta;

3) joka on hakijana välittömällä vaalilla valittavaan kirkkoherran virkaan paitsi 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

4) jolta ilmeisesti puuttuvat viran hoitoon tarvittavat edellytykset.

KJ 6:18, 2 ja 3 mom.

Vaaliehdokkaalla, joka vaalin tuloksen mukaan on saamassa viranhoitomääräyksen kirkkoherran virkaan, on oikeus hakea toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa, jos viranhoitomääräystä ei ole annettu kolmen kuukauden kuluessa vaalin toimittamisesta. Jos hän on saamassa viranhoitomääräyksen useampaan virkaan, hänen on viivytyksettä ilmoitettava tuomiokapitulille, minkä viran hän ottaa vastaan.

Muulla vaaliehdokkaalla on oikeus hakea toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa, kun vaali on toimitettu. Hän pysyy kuitenkin ehdolla ensiksi hakemaansa virkaan, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Jos hän on saamassa viranhoitomääräyksen useampaan virkaan, asiassa menetellään siten kuin 2 momentissa säädetään.

KVJ 3:60, 3 mom. ***Vajaa vaaliehdotus ja vaaliehdotuksen muuttaminen***

Jos vaaliehdotus tulee vajaaksi ja sen ulkopuolelle on jäänyt kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita, jotka ilmoittavat pysyvänsä hakemuksessaan, tuomiokapitulin tulee tehdä uusi vaaliehdotus.

2.7 Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä

Vuoden 2003 alusta tuli voimaan laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002, rikostaustan selvittämislaki). Lain soveltamisalan piirissä ovat kaikki virka- ja työsuhteet ja laki koskee siten myös kirkon viranhaltijoita ja työsopimussuhteisia työntekijöitä. Laissa säädetään niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä työnantaja on velvollinen vaatimaan nähtäväkseen virkaa täytettäessä tai jo virassa olevalta henkilöltä rikosrekisteriotteen. Kirkkolain 6 luvun 33 § sisältää puolestaan säännökset viranhaltijoiden valintamenettelystä ja ehdollisesta valinnasta.

Rikostaustan selvittämislaki säätää työnantajalle velvollisuuden vaatia nähtäväkseen rikosrekisteriotteen ennen ottamista työhön, jossa viranhaltija joutuu lain tarkoittamalla tavalla tekemisiin lasten ja nuorten kanssa. Kirkkoherran virassa joudutaan vain harvoin rikostaustan selvittämislain tarkoittamalla tavalla tekemisiin lasten ja nuorten kanssa. On katsottu, ettei vuosittainen, noin viikon kestävä leiririppikoulu vielä sellaisenaan merkitse rikostaustan selvittämislain tarkoittamaa olennaista ja pysyvää lasten ja nuorten kanssa vuorovaikutteista olemista. Pienemmissä seurakunnissa, joissa viranhaltijoita ja työntekijöitä on vähän, saattaa lain asettamat edellytykset rikostaustan selvittämiselle kuitenkin täyttyä. Rikosrekisteriote saadaan tällöinkin vaatia vain henkilöltä, jolle annetaan virkamääräys virkaan. Jos tehtävä edellyttää rikosrekisteriotetta, on siitä ilmoitettava jo hakuilmoituksessa.

3 KIRKKOHERRAN VÄLITÖN VAALI

Kirkkoherran välitön vaali toimitetaan samojen vaaleja koskevien yleisperiaatteiden mukaan kuin seurakuntavaalit. Esimerkiksi äänioikeutettujen luettelon laadintaan, seurakunnan jakautumista äänestysalueisiin, määräaikojen laskemiseen, ennakkoäänestykseen, kotiäänestykseen, äänestämiseen sekä äänten laskemiseen ja vaalin tuloksen vahvistamiseen sovelletaan seurakuntavaaleja koskevia säännöksiä. Seurakunnan vaalilautakunnan vastuulla on kirkkoherran välittömän vaalin toimittaminen.

3.1 Vaaliehdotus

3.1.1 Vaaliehdotus

Tutkittuaan hakijoiden yleiset ja erityiset kelpoisuusehdot sekä hakijoiden soveltuvuuden haettavana olevaan kirkkoherran virkaan, tuomiokapituli tekee vaaliehdotuksen. Vaaliehdotuksessa tuomiokapituli asettaa vaaliehdolle kolme taitavinta ja kykenevintä hakijaa paremmuusjärjestyksessä. Ehdollepanon tavoitteena on, että virkaan valitaan pätevin, henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopivin ja kyseisen viran hoitoon parhaiten pystyvä henkilö.

Ennen vaaliehdotuksen tekemistä tuomiokapituli voi harkintansa mukaan pyytää seurakunnan kirkkoneuvostolta tai seurakuntaneuvostolta lausuntoa virkaan kelpoisista hakijoista. Tämä on erityisen perusteltua silloin, kun vaaliehdolle asetettavia kelpoisia hakijoita on vähemmän kuin kolme. Tällöin seurakunnalla olisi mahdollisuus lausua siitä, katsooko se seurakunnan edun vaativan, että virka laitetaan uudelleen hakuun.

Hakijoiden asettaminen vaalisijoille taitavuuden ja kykenevyyden perusteella tulee perustua hakijoiden viranhoidossa saamaan kokemukseen, hakijan soveltuvuuteen kyseessä olevaan tehtävään ja tutkinnoin osoitettuun taitoon. Hakijan soveltuvuutta kyseessä olevaan tehtävään arvioidaan sekä kirkkoherran viran tehtävien että seurakunnan etukäteen sanoittamien viran erityisten tarpeiden näkökulmasta.

Jos virkaa on hakenut sekä miehiä että naisia, tulee ottaa huomioon myös naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) säännökset työnantajan velvollisuudesta edistää tasa-arvoa sekä syrjinnän kieltoa ja syrjintää työelämässä koskevat säännökset. Myös hallintolaissa säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet on syytä ottaa huomioon vaaliehdotusta tehtäessä. Näitä on selostettu tarkemmin luvussa 4.2.1. ja 4.2.3.

Koska ylimääräisistä vaaliehdokkaista on luovuttu, tuomiokapituli ei enää päätä, ketkä muista hakijoista olisivat kelpoisia virkaan.

Ennen vaaliehdotuksen tekemistä hakija saa peruttaa hakemuksensa. Erityisestä syystä tuomiokapituli voi hyväksyä myös myöhemmin tehdyn hakemuksen peruutuksen. Jos hakija peruttaa hakemuksensa ennen vaaliehdotuksen tekemistä, eikä vaalisijoille ole mahdollista enää asettaa kolmea hakijaa, tuomiokapituli voi seurakuntaa kuultuaan, seurakunnan edun niin vaatiessa laittaa viran uudelleen haettavaksi.

Jos vaalisijalle asetettu vaaliehdokas ei ole toimittanut vaalinäytteenä jumalanpalvelusta tuomiokapitulin määräämänä ajankohtana eikä hän viimeistään seuraavana tiistaina esitä tuomiokapitulille hyväksyttävää syytä menettelyynsä, hänet poistetaan vaaliehdotuksesta. Vaalinäytteen antamatta jättänyt vaaliehdokas pysyy edelleen ehdokkaana toimittamatta jumalanpalvelusta, jos tuomiokapituli hyväksyy vaaliehdokkaan esittämät perustelut menettelylle.

Jos vaalisijalle asetettu hakija peruuttaa hakemuksensa erityisestä syystä tai menettää muutoin vaalikelpoisuutensa, tuomiokapitulin tulee keskeyttää vaali ennen kuin viranhoitomääräystä on annettu. Jos äänestystä ei ole vielä tapahtunut, tuomiokapitulin tulee muuttaa vaaliehdotusta.

Jos vaaliehdotus on tullut vajaaksi jostakin edellä mainitusta syystä ja alkuperäisen vaaliehdotuksen ulkopuolelle on jäänyt viran kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä, jotka pysyvät hakemuksessaan, vaaliehdotusta voidaan täydentää vaalisijojen ulkopuolelle jääneellä hakijalla. Ennen vaaliehdotuksen täydentämistä on vaaliehdotuksen ulkopuolelle jääneeltä hakijalta kuitenkin tiedusteltava, vieläkö hän pysyy hakemuksessaan. Tällöin on otettava huomioon, ettei henkilö voi olla yhtä aikaa hakijana useammassa kirkkoherran välittömässä vaalissa.

KJ 6:16, 1 ja 2 mom.

Kirkkoherran välitöntä vaalia varten tuomiokapituli tekee vaaliehdotuksen. Tuomiokapituli voi ennen vaaliehdotuksen tekemistä pyytää kirkkoneuvostolta tai seurakuntaneuvostolta lausunnon virkaan kelpoisista hakijoista. Vaaliehdotuksessa tuomiokapituli asettaa vaaliehdokkaiksi kolme kelpoisuusvaatimukset täyttävää hakijaa vaalisijoille siinä järjestyksessä kuin heidät katsotaan taitaviksi ja kykeneviksi virkaan ottaen huomioon viran erityiset tarpeet.

Kun kirkkoherra valitaan välittömällä vaalilla, hakija saa peruuttaa hakemuksensa ennen kuin vaaliehdotus on tehty. Tuomiokapituli voi erityisestä syystä hyväksyä myöhemmin tehdyn peruutuksen.

KVJ 3:60 ***Vajaa vaaliehdotus ja vaaliehdotuksen muuttaminen***

Jos vaaliehdokas ei ole toimittanut vaalinäytteenä jumalanpalvelusta eikä hän viimeistään määrättyä vaalinäytepäivää seuraavana tiistaina esitä tuomiokapitulille hyväksyttävää syytä tähän, hänet poistetaan vaaliehdotuksesta. Jos menettelylle on ollut hyväksyttävä syy, hän pysyy vaaliehdokkaana toimittamatta jumalanpalvelusta.

Tuomiokapitulin on keskeytettävä vaali, jos joku vaaliehdokkaista menettää vaalikelpoisuutensa ennen kuin viranhoitomääräystä virkaan on annettu. Tuomiokapitulin tulee tällöin muuttaa vaaliehdotusta, jollei äänestys ole jo tapahtunut ja joku toinen ole saamassa vaalin tuloksen mukaan viranhoitomääräystä virkaan.

Jos vaaliehdotus tulee vajaaksi ja sen ulkopuolelle on jäänyt kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita, jotka ilmoittavat pysyvänsä hakemuksessaan, tuomiokapitulin tulee tehdä uusi vaaliehdotus.

3.1.3 Yksi kelpoinen hakija

Jos tuomiokapitulin arvion mukaan virkaa on hakenut vain yksi kelpoisuusehdot täyttänyt hakija, tuomiokapituli pääsääntöisesti julistaa viran uudelleen haettavaksi kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä. Jos uudella hakuajalla ei tule uutta sekä viran yleiset että erityiset kelpoisuusehdot täyttävää hakijaa, tuomiokapituli antaa seurakunnan kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä ainoalle kelpoiselle hakijalle viranhoitomääräyksen virkaan (KJ 6:17).

Koska vaaliehdotuksesta ei enää voi hakea erikseen muutosta, yhden kelpoisen hakijan tilanteessa ei tehdä erillistä vaaliehdotusta, vaan tuomiokapituli voi antaa viranhoitomääräyksen välittömästi. Tuomiokapitulin päätökseen, jolla se antaa viranhoitomääräyksen ainoalle kelpoiselle hakijalle, voi hakea muutosta tekemällä kirkollisvalituksen hallinto-oikeudelle. Valitusoikeus on asianosaisella eli henkilöllä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta päätös koskee. Siten jokainen kyseistä virkaa hakenut henkilö voi valittaa tuomiokapitulin päätöksestä. (Ks. myös luvut 2.5 ja 4.3)

3.2 Vaalitiedottaminen

Kirkkoherran välittömän vaalin toimittaa vaalilautakunta. Vaalikuulutuksia ja ilmoituskorttia lukuun ottamatta vaalitiedotuksesta vastaa kuitenkin kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto. Toimielin voi asettaa vaalityöryhmän valmistelemaan vaaliviestinnän käytännön toimenpiteitä. Lisäksi on suositeltavaa käydä vaaliehdokkaiden kanssa läpi vaalitiedottamisen periaatteet.

Tärkeää on, että äänioikeutetuilla on riittävästi mahdollisuuksia tutustua vaaliehdokkaisiin. Tätä tarkoitusta varten voidaan järjestää esimerkiksi **ehdokkaan kyselytunt**i vaalinäytteen jälkeen joko kirkossa tai muussa sopivassa paikassa. Lisäksi voidaan järjestää **kaikille ehdokkaille yhteinen vaalikeskustelu**, joita voi tarvittaessa pitää useampia.

Vaalitiedottamiseen voidaan käyttää **seurakuntalehteä, paikallislehtiä ja seurakunnan omaa verkkoviestintää.** Ehdokkaiden esittelyn lisäksi on hyvä kertoa kirkkoherranviran tehtävistä. Vaalitiedotusta voidaan tehdä myös suoraan seurakuntalaisille, lähettämällä äänioikeutetuille seurakuntalaisille **vaalikirjeenä** vaaliin liittyvää materiaalia kuten tietoa ehdokkaista ja vaalin toimittamisesta. Jos seurakunta jakaantuu äänestysalueisiin, vaalimateriaali voidaan lähettää vaalien ilmoituskortin mukana. Muutoinkin on suositeltavaa käyttää ilmoituskorttia, jossa kerrotaan äänioikeudesta sekä vaalien ajankohdasta ja äänestyspaikoista.

KJ 7:9, 2 mom.

Seurakunnan jäsenille on sopivin tavoin annettava riittävät tiedot yleistä mielenkiintoa herättävistä vireillä olevista seurakunnan ja seurakuntayhtymän asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä ja tehdyistä ratkaisuista. Kirkkoneuvoston tehtävänä on johtaa ja valvoa tätä seurakunnan tiedotustoimintaa.

3.3 Vaalilautakunnan valinta

Kirkkoherran välittömän vaalin toimittaa aina istuvan kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston valitsema vaalilautakunta. Vaalilautakuntaan tulee kuulua kirkkoherra ja vähintään neljä muuta jäsentä sekä vähintään yhtä monta varajäsentä. Varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, mutta kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston on asetettava heidät siihen järjestykseen, jonka mukaan he tulevat jäsenten sijaan. Jos seurakunta jakaantuu vaaleja varten äänestysalueisiin, vaalilautakuntaan tule valita niin monta jäsentä, että se voi jakaantua jaostoihin. Jaosto on päätösvaltainen kolmijäsenisenä.

Kirkkoherra on vaalilautakunnan jäsen, mutta ei välttämättä sen puheenjohtaja. Vaalilautakunnan järjestäytymiseen sovelletaan kirkon vaalijärjestyksen 2 luvun

4 §:n säännöksiä, vaikka kirkon vaalijärjestyksessä ei kirkkoherran välittömän vaalin kohdalla suoranaisesti viitata kyseiseen pykälään. Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston kirkkoherran välitöntä vaalia varten valitsema vaalilautakunta järjestää myös seuraavat seurakuntavaalit.

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto valitsee vaalilautakuntaa asettaessaan myös sen puheenjohtajan. Vaalilautakunta valitsee ensimmäisessä kokouksessaan vaalilautakunnan varapuheenjohtajan. Vaalilautakunnan jaosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan.

Vaalilautakunta vastaa kirkkoherran välittömässä vaalissa seuraavista tehtäväkokonaisuuksista:

1. Valmistavat tehtävät vaaleja varten;
2. Äänioikeutettujen luetteloon liittyvät tehtävät;
3. Vaalimateriaalien kuten äänestyslippujen, lähetekirjeiden ja vaalikuorien painattaminen;
4. Ennakkoäänestyksen ja kotiäänestyksen toimittaminen;
5. Ennakkoäänestysasiakirjojen käsittely;
6. Varsinaisen vaalipäivän äänestyksen toimittaminen;
7. Ääntenlaskenta, vaalien tuloksen ilmoittaminen ja muut vaalien jälkitoimenpiteet.

KL 23:19, 1 ja 2 mom. ***Seurakunnan ja hiippakunnan vaalilautakunnat***

Seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin toimittamista sekä 10 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimielinten muodostamista varten kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto asettaa vaalilautakunnan, johon kuuluu kirkkoherra ja vähintään neljä muuta jäsentä sekä vähintään yhtä monta varajäsentä. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jonka mukaan he tulevat jäsenten sijaan.

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että seurakunta jaetaan äänestysalueisiin, jolloin vaalilautakunta jakautuu jaostoihin. Jaosto on päätösvaltainen kolmijäsenisenä, ja sen tehtävänä on huolehtia äänestyksen toimittamisesta äänestysalueella siten kuin kirkon vaalijärjestyksessä tarkemmin säädetään.

KVJ 2:4, 1 ja 2 mom. ***Vaalilautakunta ja keskusvaalitoimikunta***

Vaalit toimittaa seurakunnan vaalilautakunta, joka tulee asettaa viimeistään vaalivuoden toukokuussa. Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto nimeää vaalilautakunnan puheenjohtajan. Vaalilautakunta valitsee ensimmäisessä kokouksessaan varapuheenjohtajan.

Jos seurakunta on jaettu äänestysalueisiin, vaalilautakuntaan on valittava niin monta jäsentä, että vaalilautakunta voi jakautua kirkkolain 23 luvun 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin päätösvaltaisiin jaostoihin. Jaoston tehtävänä on huolehtia äänestyksen käytännön toteuttamisesta äänestysalueella. Jaosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan. Jaostoista on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilautakunnasta säädetään.

3.4 Äänioikeutettujen luettelo

Vaalilautakunnan on laadittava kirkkoherran välitöntä vaalia varten äänioikeutettujen luettelo viimeistään 55 päivää ennen määrättyä vaalin ensimmäistä vaalipäivää. Vaalilautakunnan keskuudestaan valitsemien kahden jäsenen tulee tarkistaa äänioikeutettujen luettelo viimeistään kahden päivän kuluessa edellä mainitusta määräajasta.

Äänioikeutettujen luetteloon merkitään kirkkoherran välittömässä vaalissa äänioikeutetut seurakunnan jäsenet ja se laaditaan Kirkon yhteisen jäsentietojärjestelmän tiedoilla ja sen avulla. Äänioikeutettujen luetteloon merkitään äänioikeutettujen nimen lisäksi heidän henkilötunnuksensa, osoitteensa, lukumääränsä ja tarvittaessa äänestysalueensa. Äänioikeutetun, jonka osoitetieto on julkisuuslain mukaan salassa pidettävä (ns. turvakielto), osoitetta ei kuitenkaan merkitä luetteloon.

Äänioikeus kirkkoherran välittömässä vaalissa on viimeistään ensimmäisenä vaalipäivänä 18 vuotta täyttävällä kirkon jäsenellä, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa ja joka on merkitty kyseisen seurakunnan

jäseneksi viimeistään 70 päivää ennen vaaleja; vaalipäivää ei siis lasketa mukaan. Äänioikeutettujen luettelo on siten mahdollista laatia vasta, kun tuomiokapituli on määrännyt ensimmäisen vaalipäivän. Äänioikeutettujen luettelon julkisuudesta katso luku 5.

Koska äänioikeus on sidottu kirkon jäsenyyteen, vaalilautakunta voi itseoikaista äänioikeutettujen luetteloa. Vaalilautakunnalla on oikeus lisätä henkilö äänioikeutettujen luetteloon tai merkitä hänet äänioikeutta vailla olevaksi, jos hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeutettujen luettelosta, merkitty siihen äänioikeutta vailla olevaksi tai äänioikeutetuksi. Myös henkilö, joka on liittynyt kirkon jäseneksi myöhemmin kuin 70 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää ja joka muuten täyttää äänioikeuden edellytykset, voidaan lisätä äänioikeutettujen luetteloon. Vastaavasti, jos henkilö eroaa kirkon jäsenyydestä kyseisenä aikana, voidaan hänet merkitä äänioikeutta vailla olevaksi. Sen sijaan äänioikeutettujen luetteloa ei voi oikaista sen johdosta, että kirkon jäsen siirtyy mainittuna aikana toisen seurakunnan jäsenyydestä kyseiseen seurakuntaan tai muuttaa toiseen seurakuntaan. Vaalilautakunta voi itseoikaisulla myös korjata muun äänioikeutettujen luettelossa olevan henkilön tietoja koskevan virheen.

Muutokset äänioikeutettujen luetteloon on tehtävä viimeistään 16. päivänä ennen ensimmäistä vaalipäivää ennen kello 16, jolloin äänioikeutettujen luettelosta tulee lainvoimainen. Luettelon lainvoimaisuudesta on tehtävä merkintä äänioikeutettujen luetteloon. Äänioikeutettujen luettelon tultua lainvoimaiseksi siihen ei enää saa tehdä itseoikaisuja vaalilautakunnan toimesta.

Myös seurakunnan jäsen, joka katsoo, että hänet on jätetty oikeudettomasti pois äänioikeutettujen luettelosta tai että häntä koskeva merkintä on siinä virheellinen voi tehdä säädetyssä ajassa oikaisuvaatimuksen vaalilautakunnalle. Tehdyt oikaisuvaatimukset on käsiteltävä vaalilautakunnassa kahden viikon kuluttua luettelon nähtävillä pitoajan päättymisestä.

KL 23:12, 2 ja 3 mom. ***Äänioikeus seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa***

Kirkkoherran välittömässä vaalissa sekä valituksen johdosta uudelleen toimitettavassa kirkkoherran välittömässä vaalissa äänioikeus on viimeistään ensimmäisenä vaalipäivänä 18 vuotta täyttävällä kirkon jäsenellä, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa ja joka on merkitty kyseisen seurakunnan jäseneksi viimeistään 70 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää.

Äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

KL 23:21 ***Äänioikeutettujen luettelo***

Äänioikeutettujen luetteloon on merkittävä äänioikeutetut, heidän henkilötunnuksensa, osoitteensa ja lukumääränsä sekä tarvittaessa äänestysalueensa. Osoitetta ei kuitenkaan saa merkitä äänioikeutettujen luetteloon, jos tieto on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 31 kohdan mukaan salassa pidettävä. Luettelossa on oltava tila äänioikeuden käyttämisestä tehtäviä merkintöjä ja muistutuksia varten.

KL 23:22 ***Äänioikeutettujen luettelon itseoikaisu***

Vaalilautakunnalla on oikeus lisätä henkilö seurakuntavaaleja tai kirkkoherran välitöntä vaalia varten laadittuun äänioikeutettujen luetteloon tai merkitä henkilö äänioikeutta vailla olevaksi, jos hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeutettujen luettelosta, merkitty siihen äänioikeutta vailla olevaksi tai äänioikeutetuksi tai henkilö on liittynyt kirkon jäseneksi tai eronnut kirkon jäsenyydestä 12 §:ssä tarkoitettujen määräpäivien jälkeen. Jos vaalilautakunta katsoo, että henkilöä koskeva merkintä vaaliluettelossa on muutoin virheellinen, vaalilautakunta voi korjata virheen. Muutokset on tehtävä seurakuntavaaleissa viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16 ja kirkkoherran välittömässä vaalissa viimeistään 16. päivänä ennen ensimmäistä vaalipäivää ennen kello 16.

Jos henkilö merkitään äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutta vailla olevaksi, tästä on tehtävä kirjallinen päätös ja annettava päätös tiedoksi asianomaiselle henkilölle siten kuin 24 luvun 11 §:n 1 momentissa säädetään. Kirjallista päätöstä ei kuitenkaan tehdä, jos henkilö on kuollut tai julistettu kuolleeksi äänioikeutettujen luettelon laatimisen jälkeen.

Jos henkilö lisätään äänioikeutettujen luetteloon, hänelle on viipymättä lähetettävä tästä tieto. Kirkon jäseneksi liittyneellä henkilöllä on äänioikeus seurakuntavaaleissa siinä seurakunnassa, jonka jäseneksi hän on liittynyt.

Jos henkilöä koskeva muu virheellinen merkintä äänioikeutettujen luettelossa korjataan, tästä on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle henkilölle, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

KL 23:23 ***Äänioikeutettujen luettelon lainvoimaisuus***

Seurakuntavaaleissa äänioikeutettujen luettelo on lainvoimainen 16. päivänä ennen vaalipäivää kello 16 lukien. Kirkkoherran välittömässä vaalissa äänioikeutettujen luettelo on lainvoimainen 16. päivänä ennen ensimmäistä vaalipäivää kello 16 lukien.

Lainvoimaista äänioikeutettujen luetteloa on vaaleissa noudatettava muuttamattomana. Äänioikeutettujen luetteloa pidetään lainvoimaisena sen estämättä, että hallinto-oikeus ei ole ennen äänioikeutettujen luettelon tulemista lainvoimaiseksi antanut päätöstä sille tehtyyn valitukseen. Henkilön, jolla vaalilautakunnalle esitetyn hallinto-oikeuden päätöksen mukaan on äänioikeus, on kuitenkin annettava äänestää.

KL 24:7 ***Oikaisuvaatimus- ja valitusoikeus äänioikeutettujen luettelosta***

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luettelosta saa tehdä se, joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeutettujen luettelosta tai että häntä koskeva merkintä on siinä virheellinen.

Hallinto-oikeuden on ratkaistava vaalilautakunnan päätöksestä tehty valitus kiireellisenä ennen vaalin toimittamista ja lähetettävä tieto päätöksestä henkilölle, jonka äänioikeutta päätös koskee, sekä vaalilautakunnalle. Vaalilautakunnan on tehtävä äänioikeutettujen luetteloon tarvittavat merkinnät.

KL 24:9, 2 ja 3 mom. ***Oikaisuvaatimus ja valitusaika***

Oikaisuvaatimus seurakuntavaalien tai kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luettelosta on kuitenkin tehtävä viimeistään kirkon vaalijärjestyksen 8 §:ssä säädetyn äänioikeutettujen luettelon nähtävillä pitoajan päättymisen jälkeisenä toisena arkipäivänä ja jätettävä kirkkoherranvirastoon tai vaalilautakunnan määräämään muuhun seurakunnan toimipaikkaan.

Valitus 23 luvun 22 §:n 2 momentissa tarkoitetusta äänioikeutettujen luettelon itseoikaisua koskevasta päätöksestä ja kirkon vaalijärjestyksen 9 ja 62 §:ssä tarkoitetusta vaalilautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä on tehtävä seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on osoitettava hallinto-oikeudelle ja jätettävä sanotussa ajassa kirkkoherranvirastoon tai vaalilautakunnan määräämään muuhun seurakunnan toimipaikkaan. Vaalilautakunnan tulee toimittaa valitus, ote pöytäkirjasta, vaalilautakunnan lausunto ja muut asiassa kertyneet asiakirjat kiireellisesti hallinto-oikeudelle.

KVJ 3:62 ***Äänioikeutettujen luettelo***

Kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luettelo on laadittava viimeistään 55 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää ja tarkistettava viimeistään kahden päivän kuluessa. Äänioikeutettujen luetteloon ja seurakunnan jakautumisesta äänestysalueisiin sovelletaan muutoin, mitä 6–11 §:ssä säädetään.

Äänioikeutettujen luetteloa koskevat kirkkolain 24 luvun 7 §:ssä tarkoitetut oikaisuvaatimukset käsitellään kaksi viikkoa luettelon nähtävillä pitoajan päättymisen jälkeen pidettävässä vaalilautakunnan kokouksessa.

KVJ 2:10 ***Äänioikeutettujen luettelon lainvoimaisuus***

Äänioikeutettujen luettelo tulee lainvoimaiseksi siten kuin kirkkolain 23 luvun 23 §:ssä säädetään. Vaalilautakunnan on tehtävä merkintä lainvoimaisuudesta äänioikeutettujen luetteloon.

3.5 Äänestysajat ja -paikat

Kirkkoherran välitön vaali aloitetaan viimeistä vaalinäytepäivää seuraavana toisena sunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen. Vaalilautakunta määrää ennen ensimmäistä vaalinäytepäivää, minä aikoina äänestys suoritetaan. Samoin se määrää äänestyspaikat ja vaalihuoneistot. Toisin kuin seurakuntavaalit kirkkoherran välitön vaali voi olla joko yksipäiväinen tai kaksipäiväinen.

Perinteisesti äänestyspaikkana on toiminut kirkko, vaikka sitä eivät säännökset edellytäkään. Vaalilautakunnalla on täysi harkintavalta määrätä äänestyspaikat vaalipäivänä. Äänestyspaikkana voi toimia esimerkiksi kirkkoa keskeisemmällä paikalla sijaitseva seurakuntatalo. Silloin, kun kirkkoa käyttää myös toinen seurakunta, on tarkoituksenmukaista, että vaalihuoneistona toimii muu paikka kuin kirkko. Vaalihuoneistoja voi varsinaisena vaalipäivänä tai vaalipäivinä olla useampia. Jos seurakunnan laajuuden vuoksi vaalipäivänä tai -päivinä on tarpeen olla useampi äänestyspaikka, riittävän äänestysajan turvaamiseksi on tarkoituksenmukaisinta jakaantua äänestysalueisiin. Tällöin eri äänestyspaikat voivat olla avoimena vaalipäivänä tai -päivinä koko vaalilautakunnan määräämän äänestysajan.

Ennakkoäänestys kirkkoherran välittömässä vaalissa alkaa viimeistä vaalinäytettä seuraavan sunnuntain jälkeisenä maanantaina ja päättyy saman viikon perjantaina. Ennakkoäänestys tapahtuu vain siinä seurakunnassa, jonka kirkkoherra vaaleilla valitaan. Ennakkoäänestysviikolla ennakkoäänestyspaikkana toimii joka päivä kirkkoherranvirasto tai jos sellaista ei ole, seurakunnan toimisto kello 9–18. Muut ennakkoäänestyspaikat määrää vaalilautakunta.

Kotiäänestys toteutetaan ennakkoäänestyspäivinä kello 9 ja 20 välillä. Ennakkoäänestysviikon perjantaina kotiäänestys päättyy kuitenkin jo kello 16. Kirkkoherran välittömän vaalin ennakkoäänestykseen ja kotiäänestykseen sovelletaan,

mitä seurakuntavaalien ennakko- ja kotiäänestyksestä on säädetty kirkon vaalijärjestyksen 24–37 §:ssä.

KVJ 3:61 ***Vaalin ajankohta, äänestyspaikka ja ennakkoäänestys***

Kirkkoherran välitön vaali aloitetaan viimeistä vaalinäytettä seuraavana toisena sunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen ja päätetään joko samana päivänä tai sitä seuraavana maanantaina. Seurakunnan vaalilautakunta määrää ennen ensimmäistä vaalinäytepäivää, minä aikoina äänestys suoritetaan. Vaalilautakunta määrää äänestyspaikat ja vaalihuoneistot.

Ennakkoäänestys kirkkoherran välittömässä vaalissa alkaa viimeistä vaalinäytettä seuraavan sunnuntain jälkeisenä maanantaina ja päättyy saman viikon perjantaina. Ennakkoäänestys tapahtuu vain siinä seurakunnassa, jonka kirkkoherra vaalilla valitaan, joka päivä kirkkoherranvirastossa tai seurakunnan toimistossa kello 9–18 ja lisäksi vaalilautakunnan määräämänä aikana muussa paikassa sekä kotiäänestyksenä.

KVJ 3:68, 1 mom. ***Muut vaaliin sovellettavat säännökset***

Vaalien toimittamiseen, ennakkoäänestykseen, kotiäänestykseen ja äänestämiseen sovelletaan muutoin soveltuvin osin, mitä 22, 24–37 ja 39–45 §:ssä säädetään.

3.6 Kuulutukset ja ilmoituskortti

Kirkkoherran välittömässä vaalissa on kolmenlaisia kuulutuksia:

- vaalilautakunnan kuulutus äänioikeutettujen luettelon nähtävillä olosta,
- tuomiokapitulin kuulutus vaalinäytteiden antamisesta ja vaalin aloittamisesta sekä
- vaalilautakunnan kuulutus vaalin toimittamisesta sekä ennakko- ja kotiäänestyksestä

Seurakunnassa laadittavien kuulutusten mallit ovat liitteenä (liite 1).

Äänioikeutettujen luetteloa ja vaalin toimittamista koskevat vaalilautakunnan kuulutukset on julkaistava seurakunnan ilmoituslehdessä (*sanoma-, paikallis- tai seurakuntalehti)* ja seurakunnan ilmoitustaululla. Tuomiokapitulin kuulutus on julkaistava ainakin seurakunnan ilmoitustaululla, mutta se voidaan julkaista myös lehdessä.

Äänioikeutettujen **luettelo** voidaan laatia vasta sen jälkeen, kun tuomiokapituli on ilmoittanut vaalin aloittamispäivän. Luettelon nähtävillä pitoa koskevasta kuulutuksesta tulee käydä ilmi, milloin ja missä äänioikeutettujen luettelo on

nähtävillä, miten äänioikeutettujen luetteloa koskeva oikaisuvaatimus tehdään ja milloin vaalilautakunta käsittelee oikaisuvaatimuksen. Kuulutus laitetaan seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kymmenen päivää ennen luettelon nähtävillä pitoajan alkua ja pidetään ilmoitustaululla aina kyseisen ajan päättymiseen saakka. Seurakunnan ilmoituslehdessä kuulutus on julkaistava viimeistään viisi päivää ennen nähtävillä pitoajan alkua.

Tuomiokapitulin kuulutus vaalinäytteiden antamisesta ja vaalin aloittamisesta lähetetään seurakuntaan, kun tuomiokapituli on tehnyt vaaliehdotuksen. Kuulutuksessa ilmoitetaan vaaliehdolle asetetut hakijat sekä heidän ansioituneisuutensa. Kuulutuksessa määrätään myös vaalien aikataulusta eli vaalinäytepäivistä sekä ensimmäisestä varsinaisesta vaalipäivästä. Vaalinäytteet annetaan peräkkäisinä sunnuntaina päiväjumalanpalveluksissa, ja vaali aloitetaan kahden tai kolmen vaalinäytteen jälkeen seuraavana toisena sunnuntaina. Tavoitteena on, että tuomiokapituli määrää vaalinäytteet annettavaksi mahdollisimman tasaveroisina sunnuntaipäivinä. Tuomiokapitulin kuulutus vaalin ehdokkaista ja vaalin toimittamisesta asetetaan seurakunnan ilmoitustaululle kaksi viikkoa ennen ensimmäistä vaalisaarnapäivää ja pidettävä siinä aina vaalien toimittamisen päättymiseen saakka.

Vaalilautakunnan **kuulutukseen ennakkoäänestyksen ajankohdasta ja -paikoista** sovelletaan seurakuntavaaleja koskevaa säännöstä. Kuulutus ennakkoäänestyksestä on laitettava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kahdeksan päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista ja pidettävä siinä ennakkoäänestysajan päättymiseen saakka. Lisäksi kuulutus julkaistaan seurakunnan ilmoituslehdessä viisi päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista. Ilmoituksessa on kerrottava myös mahdollisuudesta kotiäänestykseen.

Vaalilautakunta laatii **vaalikuulutuksen** kirkkoherran välittömästä vaalista ja sen alkamisesta sekä äänestyspaikoista ja -ajoista. Kuulutus on pidettävä seurakunnan ilmoitustaululla viimeisestä vaalinäytepäivästä lukien äänestyksen päättymiseen asti. Lisäksi kuulutus on julkaistava seurakunnan ilmoituslehdessä viimeistään viisi päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista. Vaalikuulutus voidaan laatia siten, että se sisältää myös kuulutuksen ennakkoäänestyksen ajankohdasta ja paikoista.

Jos seurakunta jakaantuu kirkkoherran välitöntä vaalia varten äänestysalueisiin, vaalilautakunnan on lähetettävä äänioikeutetuille seurakunnan jäsenille **ilmoituskortti vaaleista**. Ilmoituskorttia voidaan käyttää myös silloin, kun seurakunnan alue toimii yhtenä äänestysalueena. Ilmoituskortin tärkein tavoite on ilmoittaa äänioikeutetulle, missä äänestyspaikassa hän voi käyttää äänioikeuttaan varsinaisena vaalipäivänä tai -päivinä. Ilmoituskortti on myös laadittava siten, että sitä voidaan käyttää lähetekirjeenä muussa ennakkoäänestyksessä kuin kotiäänestyksessä. Ilmoituskorttimalli on liitteenä (liite 2).

KVJ 2:8 Äänioikeutettujen luettelon pitäminen nähtävänä

Äänioikeutettujen luettelo lukuun ottamatta henkilötunnuksia on tarkastusta varten pidettävä valvonnan alaisena nähtävänä vähintään neljän tunnin ajan kahtena luettelon tarkistamista seuraavana peräkkäisenä arkipäivänä, ei kuitenkaan lauantaina. Toisena päivistä luettelo pidetään nähtävänä kello 15–19.

Nähtävillä pitämistä koskevassa kuulutuksessa on mainittava:

1) milloin ja missä äänioikeutettujen luettelo on nähtävillä;

2) miten äänioikeutettujen luetteloa koskeva oikaisuvaatimus tehdään;

3) milloin vaalilautakunta kokoontuu käsittelemään oikaisuvaatimuksia.

Kuulutus on pantava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kymmenen päivää ennen nähtävillä pitoajan alkua ja pidettävä siinä nähtävillä pitoajan päättymiseen asti. Lisäksi kuulutus on julkaistava lehdessä viimeistään viisi päivää ennen nähtävillä pitoajan alkua.

KVJ 2:11 ***Ilmoituskortti***

Seurakunnan jakautuessa äänestysalueisiin seurakunta laatii jokaisesta äänioikeutettujen luetteloon otetusta henkilöstä ilmoituskortin, jossa ovat:

1) tiedot äänioikeutetun nimestä ja äänestysalueesta sekä äänestyspaikasta vaalipäivänä ja sen osoitteesta;

2) äänioikeutetun vakituinen osoite, joka on jäsentietojärjestelmässä 6 §:ssä määrättynä päivänä;

3) tieto siitä, missä vaaleissa ilmoituskortin vastaanottajalla on äänioikeus;

4) tiedot vaalipäivästä ja ennakkoäänestyksen ajankohdasta;

5) kortin lähettäjäksi merkityn vaalilautakunnan yhteystiedot;

6) tiedot jäsentietojärjestelmästä, johon kortissa olevat tiedot perustuvat;

7) ohjeet kortin käyttämisestä ja menettelystä äänestettäessä.

Ilmoituskortti laaditaan siten, että sitä voidaan käyttää lähetekirjeenä muussa ennakkoäänestyksessä kuin kotiäänestyksessä.

Vaalilautakunta huolehtii siitä, että ilmoituskortit lähetetään viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa.

KVJ 2:24, 3 mom. ***Ennakkoäänestyksen ajankohta ja kuulutus ennakkoäänestyksestä***

Vaalilautakunnan laatima kuulutus ennakkoäänestysajoista ja -paikoista on pantava kahdeksan päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista seurakunnan ilmoitustaululle ja pidettävä siinä ennakkoäänestyksen päättymiseen asti, jollei 51 §:stä muuta johdu. Kuulutuksesta on ilmoitettava lehdessä viimeistään viisi päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista.

KVJ 3:58 ***Vaalipäivän ja vaalinäytepäivien määrääminen***

Tehtyään vaaliehdotuksen tuomiokapituli määrää, milloin kirkkoherran välitön vaali on toimitettava, ja ryhtyy muutoinkin tarvittaviin toimiin vaalin toimittamiseksi.

Tuomiokapituli määrää vaaliehdokkaiksi asetetut peräkkäisinä sunnuntaipäivinä toimittamaan vaalinäytteenä päiväjumalanpalveluksen tuomiokapitulin määräämässä kirkossa. Kaksikielisessä seurakunnassa jumalanpalvelus toimitetaan kummallakin kielellä. Tuomiokapituli voi erityisestä syystä vapauttaa vaaliehdokkaan jumalanpalveluksen toimittamisesta.

KVJ 3:59 ***Vaaliehdokkaita ja vaalinäytteitä koskeva kuulutus***

Tuomiokapituli lähettää kirkkoherralle kuulutuksen, jossa seurakunnalle ilmoitetaan vaaliehdokkaat, heidän ansioituneisuutensa, päivät, joina he toimittavat vaalinäytteenä päiväjumalanpalveluksen, sekä vaalin alkamispäivä.

Kuulutus on pantava seurakunnan ilmoitustaululle kaksi viikkoa ennen ensimmäistä vaalinäytepäivää ja pidettävä siinä vaalitoimituksen päättymiseen saakka.

KVJ 3:63 ***Vaalikuulutus***

Vaalilautakunta laatii kuulutuksen kirkkoherran välittömästä vaalista ja sen alkamisesta sekä äänestyspaikoista ja -ajoista. Kuulutus on pidettävä seurakunnan ilmoitustaululla viimeisestä vaalinäytepäivästä lukien äänestyksen päättymiseen asti. Lisäksi kuulutus on julkaistava lehdessä viimeistään viisi päivää ennen ennakkoäänestyksen alkamista.

3.7 Muut vaalilautakunnan tehtävät

Vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että vaaleissa on käytettävissä asianmukaiset tilat, vaaliuurna, kalusto ja välineet sekä riittävä määrä äänestyslippuja.

Äänestyspaikalle on järjestettävä sellaiset tilat, joissa äänestäjät voivat tehdä äänestysmerkintänsä vaalisalaisuuden säilyttäen. Äänestyssuojan tai muun vastaavan tilan tulee olla sellainen, että äänestäjä voi täyttää äänestyslippunsa rauhassa ja muiden katseilta suojassa. Äänestyssuojaa tai tiloja ei tule esimerkiksi sijoittaa siten, että niihin joudutaan kulkemaan muiden suojien tai tilojen takaa. Äänestyspaikka tulee myös pyrkiä sijoittamaan rakennuksessa sellaiseen tilaan, että sinne pääsevät kulkemaan myös ne henkilöt, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut. Äänestyspaikkaa valittaessa on kiinnitettävä huomiota vammaisten ja apuvälineitä kuten esimerkiksi pyörätuolia käyttävien pääsyyn äänestyspaikalle. Mahdollisuuksien mukaan pyörätuolia käyttäviä varten tulisi järjestää myös sellainen äänestyssuoja tai muu tila, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalusta varustettuna suojauksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden katseilta suojattuna täyttää äänestyslippunsa. Lisäksi äänestyspaikan paloturvallisuudesta

on huolehdittava. Rakennuksen poistumistiet on pidettävä esteettömänä eikä poistumisteiden opasteita saa peittää.

Opastus äänestyspaikalle tulee järjestää äänestyspaikan ulkopuolella selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin. Myös sisälle äänestystilaan on järjestettävä tarpeelliset opasteet. Äänestyspaikan ovella tulee olla ilmoitus äänestysajasta. Itse äänestyspaikkaan voidaan lisäksi sijoittaa opasteita äänestäjien kulun helpottamiseksi.

Vaalilautakunnan on huolehdittava myös siitä, että äänestyspaikan odotustiloihin ja kuhunkin äänestyssuojaan on laitettu nähtäväksi **ilmoitus vaaliehdokkaista**. Ilmoitus ei saa muistuttaa äänestyslippua. Ennakkoäänestyksessä ja kotiäänestyksessä äänestäjälle tulee varata mahdollisuus tutustua vaaliehdokkaisiin. Tähän voidaan käyttää joko mainittua ilmoitusta vaaliehdokkaista tai kopiota tuomiokapitulin vaaliehdokkaista laatimasta kuulutuksesta.

Vaalilautakunnan tulee myös valita ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi **vaalitoimitsija** sekä päättää muista ennakkoäänestystä koskevista asioista. Samoin sen tulee valita vaaliavustajat ja päättää muista vaalin valmisteluun liittyvistä toimenpiteistä. Äänestäjällä on oikeus käyttää ennakko- ja kotiäänestyksessä tai vaalipäivän äänestyksessä **vaaliavustajaa** kuten seurakuntavaaleissa.

Vaalilautakunnan tehtävänä on painattaa äänestysliput. Äänestyslippumalli on liitteenä (liite 4). Äänestyslippu poikkeaa seurakuntavaaleissa ja piispanvaalissa käytettävästä äänestyslipusta siinä, ettei vaalisijoille asetetuilla ole numeroa. Äänestyslippuun painetaan omaan sarakkeeseensa kunkin vaaliehdokkaan nimi, virkaa-asema ja arvo vaalisijojen mukaisessa järjestyksessä. Tiedot äänestyslippua varten saadaan tuomiokapitulin kuulutuksesta. Äänestäminen tapahtuu siten, että äänestäjä tekee selvän merkinnän äänestyslipun siihen sarakkeeseen, jossa hänen äänestämänsä ehdokkaan nimi on.

Vaalisalaisuuden säilyttämiseksi äänestyslippu taitetaan keskeltä. Ehdokkaiden sarakkeet on järjestettävä siten, että taite ei tule jonkin sarakkeen kohdalle, vaan esimerkiksi sarakkeiden väliin.

Vaalilautakunta huolehtii myös ennakkoäänestyksessä ja kotiäänestyksessä tarvittavien asiakirjojen kuten lähetekirjeiden, kotiäänestyslomakkeiden, vaalikuorien ja lähetekuorien painattamisesta. Seurakuntavaalien ennakkoäänestys ja kotiäänestyksen materiaali soveltuu pääsääntöisesti sellaisenaan myös kirkkoherran välittömässä vaalissa. Ennakkoäänestyksessä käytettävä lähetekirje -malli on liitteenä (liite 3).

KVJ 3:64 ***Äänestyslippu***
Vaalilautakunnan painattamassa äänestyslipussa tulee olla omassa sarakkeessaan kunkin vaaliehdokkaan nimi, virka-asema ja arvo. Äänestyslipusta on käytävä ilmi, miten se taitetaan, ja äänestyslipun on turvattava vaalisalaisuuden säilyminen.

KVJ 3:65 ***Äänestyspaikan ilmoitukset***
Äänestyspaikan odotustiloihin ja kuhunkin äänestyssuojaan on pantava nähtäväksi ilmoitus vaaliehdokkaista. Ilmoitus ei saa muistuttaa äänestyslippua.

KVJ 3:66 ***Äänestäminen kirkkoherran välittömässä vaalissa***
Äänestäjän on tehtävä selvästi näkyvä merkintä äänestyslipun siihen sarakkeeseen, jossa hänen äänestämänsä ehdokkaan nimi on.

KVJ 3:68, 1 mom. ***Muut vaaliin sovellettavat säännökset***
Vaalien toimittamiseen, ennakkoäänestykseen, kotiäänestykseen ja äänestämiseen sovelletaan muutoin soveltuvin osin, mitä 22, 24–37 ja 39–45 §:ssä säädetään.

3.8 Ennakkoäänet ja äänten laskeminen

Kirkkoherran välittömässä vaalissa sovelletaan seurakuntavaalien äänten laskemista koskevia säännöksiä soveltuvin osin.

3.8.1 Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkistaminen

Seurakunnan vaalilautakunnalle saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksessa, joka pidetään ennen vaalin alkamista siten, että kaikki ennakkoäänestysasiakirjat ehditään siinä käsitellä. Vaalilautakunnan kokous voidaan pitää ennakkoäänestysviikon perjantaina kotiäänestysajan päätyttyä, mutta se voidaan päättää aikaisintaan klo 18 jälkeen, kun viimeisimmätkin ennakkoäänestyspaikat ovat sulkeutuneet ja ennakkoäänet on saatu vaalilautakunnan käsittelyyn.

Ennakkoäänestysviikolla vaalilautakuntaan saapuneet lähetekuoret sisältöineen on säilytettävä varmassa tallessa niin, että sivullisten pääsy niiden säilytyspaikkaan estetään. Vaalikuorten ja lähetekirjeiden säilyttäminen on turvattava jo siitä alkaen, kun ennakkoäänestysasiakirjoja alkaa saapua vaalilautakuntaan. Kaikki ennakkoäänestysasiakirjat tulee säilyttää yhdessä paikassa.

Vähintään kahden henkilön on oltava samanaikaisesti paikalla aina kun ennakkoäänestysasiakirjoja käsitellään. Tarkastamiseen liittyvät ratkaisut, kuten päätös ennakkoäänestyksen huomioon ottamatta jättämisestä, vaalilautakunnan on teh-

tävä päätösvaltaisessa kokoonpanossa. Vaalilautakunnan kokouksesta on pidettävä pöytäkirjaa.

Ennakkoäänestys on jätettävä huomioon ottamatta, jos 1) ennakkoon äänestänyttä henkilöä ei ole merkitty äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutetuksi; 2) lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida päätellä, kuka henkilö on äänestänyt; tai 3) vaalikuori on avonainen tai leimaamaton taikka siihen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva tai muu asiaton merkintä. Lisäksi kotiäänestys on kohdissa 1–3 mainittujen syiden lisäksi jätettävä huomioon ottamatta, jos lähetekirjeestä puuttuu äänestyksessä läsnä olevan henkilön nimikirjoitus. Jos henkilö on äänestänyt ennakkoon useammin kuin kerran, on kaikki hänen äänestyksensä jätettävä huomioon ottamatta.

Jokin huomaamattomuudesta johtuva vähäinen tai epäolennainen puutteellisuus tai epäselvyys lähetekirjeessä ei yleensä aiheuta ennakkoäänestyksen huomioon ottamatta jättämistä. Vaalilautakunnan tulee kussakin yksittäistapauksessa ratkaista asia ennakkoäänestysasiakirjoissa olevien tietojen ja mahdollisen muun saatavissa olevan selvityksen perusteella. Vaalilautakunta voi viran puolesta itse hankkia lisäselvitystä ennakkoäänestyspaikan tai kotiäänestyksen vaalitoimitsijoilta sekä myös äänestäjältä itseltään, jos tämä on lähetekirjeestä selvitettävissä ja tavoitettavissa.

Siitä, että äänestys on jätetty huomioon ottamatta, on tehtävä merkintä vaalilautakunnan pöytäkirjaan ja liitettävä siihen vaalikuori sisältöineen sekä lähetekirje ja lähetekuori. Kun äänestys jätetään ottamatta huomioon, äänioikeutettujen luetteloon ei tehdä minkäänlaista merkintää. Henkilö voi käyttää äänioikeuttaan kuitenkin vain kerran.

Kun ennakko- tai kotiäänestys hyväksytään, merkitään äänioikeutettujen luetteloon, että lähetekirjeessä mainittu henkilö on äänestänyt. Myös vaalikuoren etupuolelle tehdään merkintä, että äänestäjä on todettu äänioikeutetuksi. Tässä vaiheessa vaalikuori erotetaan lähetekirjeestä. Hyväksytyt vaalikuoret lasketaan sekä tarkastetaan, että niiden lukumäärä on sama kuin äänioikeutettujen luetteloon äänestäneiksi merkittyjen määrä. Tämän jälkeen hyväksytyt vaalikuoret on lähetekirjeistä eroteltuina säilytettävä avaamattomina varmassa tallessa. Mikäli hyväksyttyjen vaalikuorien määrät ja äänestäneiksi merkittyjen määrät poikkeavat toisistaan, laskenta on suoritettava uudelleen. Jos uudenkin laskennan jälkeen luvuissa on eroja, erotuksen syy on selvitettävä ja merkittävä pöytäkirjaan.

3.8.2 Äänten laskeminen

Kun kirkkoherran välittömän vaalin viimeisen vaalipäivän äänestys on julistettu päättyneeksi, vaalilautakunta ottaa ennakkoäänestyksessä annetut äänestysliput vaalikuorista, leimaa ne ja niitä avaamatta pudottaa ne vaaliuurnaan. Äänten laskemisen alkaessa kaikki äänestysliput otetaan uurnasta ja lasketaan sekä äänestyslippujen että vaaliluetteloon äänestäneiksi merkittyjen lukumäärä. Sen jälkeen vaalilautakunta erottaa mitättömät liput ja laskee annetut äänet.

Ennakkoäänestyksessä annettujen, vaalikuorissa olevien äänestyslippujen laskeminen voidaan aloittaa viimeisenä vaalipäivänä vaalilautakunnan määräämänä aikana, jos ennakkoääniä on annettu enemmän kuin 50 ja voidaan perustellusti arvioida, että vaalipäivänä äänioikeuttaan käyttää enemmän kuin 50 henkilöä. Vaalilautakunta voi tehdä päätöksen aikaistetusta ennakkoäänien laskemisen kokouksessa, jossa tarkistetaan ennakkoäänestysasiakirjat.

Ennakkoäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskeminen voidaan aloittaa aikaisintaan kuusi tuntia ennen kirkkoherran välittömän vaalin viimeisen vaalipäivän äänestyksen päättymistä. Saapuneiden ennakkoäänestysasiakirjojen määrä on syytä ottaa huomioon, kun arvioidaan, kuinka kauan ennakkoäänten laskemiseen menee aikaa. Riippumatta mihin kellonaikaan ennakkoäänien laskenta aloitetaan, vaalilautakunnan tulee huolehtia siitä, että laskentaan liittyvien tietojen välittyminen laskentapaikan ulkopuolelle ennen äänestyksen päättymistä estetään. Ennakkoäänten laskennassa vaaliehdokkaiden saamista äänimääristä ei saa millään tavoin (puhein, tekstiviestein jne.) välittää tietoja ulkopuolisille.

Kun ennakkoäänten laskemista aikaistetaan, ennakkoäänten laskeminen suoritetaan vaalilautakunnan päättämässä jossakin muussa tilassa kuin äänestyshuoneistossa. Ennakkoon annettujen äänestyslippujen laskentaa varten voidaan nimetä vaalilautakunnan jäsenten lisäksi erityisesti vaalilautakunnan varajäseniä. Ennakkoäänten laskemista suorittamassa tulisi olla läsnä kokoajan vähintään kolme vaalilautakunnan jäsentä tai varajäsentä. On myös muistettava, että varsinaisella äänestyspaikalla tulee olla läsnä päätösvaltainen vaalilautakunta äänestyksen päättymiseen saakka (ja jos seurakunnan alue on jaettu äänestysalueisiin, äänestyspaikalla tulee olla läsnä päätösvaltainen vaalilautakunnan jaosto äänestyksen päättymiseen saakka).

Jos ennakkoäänten laskemista aikaistetaan, ennen laskemisen aloittamista ennakkoäänestysliput otetaan vaalikuorista ja leimataan. Mitättömät äänestysliput erotetaan eri ryhmäksi. Muut äänestysliput jaotellaan siten, että kunkin vaaliehdokkaan hyväksi annetut liput ovat omana ryhmänään. Kussakin ryhmässä olevien äänestyslippujen lukumäärä lasketaan. Päätös hylätyistä lipuista ja vaaliehdokkaille annetuista ennakkoäänistä tehdään lopullisesti päätösvaltaisen vaalilautakunnan kokouksessa varsinaisen äänestyksen päätyttyä. Ennakkoäänestyksen äänestysliput yhdistetään varsinaisen äänestyspäivän lippuihin vasta sen jälkeen, kun varsinaisen äänestyspäivän äänestysliput on laskettu.

Ehdokkaalle vaalipäivänä annetut äänet ja ennakkoäänestyksessä annetut äänet lasketaan yhteen, jolloin saadaan ehdokkaan kokonaisäänimäärä. Vaaliehdokkaiden saamien ennakkoäänten ja vaalipäivän äänten määriä ei eritellä pöytäkirjaan, vaan pöytäkirjaan merkitään ainoastaan kunkin ehdokkaan kokonaisäänimäärä.

KVJ 2:31 ***Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen***

Vaalilautakunnalle saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksessa, joka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina ennen kello 16 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään siinä käsitellä. Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret jätetään niitä avaamatta huomioon ottamatta. Määräajan jälkeen saapuneisiin kuoriin merkitään niiden saapumisajankohta.

Äänestys on jätettävä huomioon ottamatta, jos:

1) ennakkoon äänestänyttä henkilöä ei ole merkitty äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutetuksi;

2) lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida päätellä, kuka henkilö on äänestänyt;

3) vaalikuori on avonainen tai leimaamaton taikka siihen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä;

4) henkilö on äänestänyt useaan kertaan.

Siitä, että äänestys on jätetty huomioon ottamatta, on tehtävä merkintä vaalilautakunnan pöytäkirjaan ja liitettävä siihen vaalikuori sisältöineen sekä lähetekirje ja -kuori.

Jos lähetekuori ja vaalikuori hyväksytään, äänioikeutettujen luetteloon merkitään, että lähetekirjeessä mainittu henkilö on äänestänyt. Samalla vaalikuoren etupuolelle tehdään merkintä, että äänestäjä on todettu äänioikeutetuksi. Hyväksytyt vaalikuoret lasketaan. Lisäksi tarkastetaan, että vaalikuorien lukumäärä on sama kuin äänioikeutettujen luetteloon äänestäneiksi merkittyjen lukumäärä. Hyväksytyt vaalikuoret on lähetekirjeistä erotettuina säilytettävä avaamattomina varmassa tallessa.

KVJ 3:67, 1 mom. ***Äänien laskeminen, vaalin tuloksen vahvistaminen ja siitä ilmoittaminen***

Kun äänestys on julistettu päättyneeksi, otetaan äänestysliput vaaliuurnasta ja lasketaan sekä äänestyslippujen että vaaliluetteloon äänestäneiksi merkittyjen lukumäärä. Sen jälkeen erotetaan 48 §:n mukaan mitättömät äänestysliput ja lasketaan kunkin ehdokkaan saamat äänet. Äänten laskemiseen ja vaalin tuloksen vahvistamiseen sovelletaan, mitä 47 ja 52 §:ssä säädetään.

KVJ 2:47 ***Äänten laskeminen***

Kun vaalipäivän äänestys on julistettu päättyneeksi, vaalilautakunta ottaa ennakkoäänestyksessä annetut äänestysliput vaalikuorista, leimaa ne ja niitä avaamatta pudottaa ne vaaliuurnaan.

Ennakkoäänestyksessä annettujen, vaalikuorissa olevien äänestyslippujen laskeminen voidaan kuitenkin aloittaa vaalipäivänä vaalilautakunnan määräämänä aikana, kuitenkin aikaisintaan kuusi tuntia ennen äänestyksen päättymistä, jos ennakkoääniä on annettu enemmän kuin 50 ja voidaan perustellusti arvioida, että vaalipäivänä äänioikeuttaan käyttää enemmän kuin 50 henkilöä. Ennen laskemisen aloittamista äänestysliput leimataan. Mitättömät äänestysliput erotetaan eri ryhmäksi. Muut äänestysliput jaotellaan siten, että kunkin ehdokkaan hyväksi annetut liput ovat omana ryhmänään. Kussakin ryhmässä olevien äänestyslippujen lukumäärä lasketaan.

Vaalilautakunta ottaa kaikki äänestysliput vaaliuurnasta ja laskee sekä äänestyslippujen että äänioikeutettujen luetteloon äänestäneiksi merkittyjen lukumäärän. Sen jälkeen vaalilautakunta erottaa mitättömät äänestysliput omaksi ryhmäkseen. Vaalilautakunta laskee kaikki annetut äänet ottaen huomioon myös ennakkoäänestyksessä annetut äänet.

Vaalilautakunnan on suoritettava äänestyslippujen laskenta keskeytyksettä loppuun. Jos äänestyslippujen laskenta tai käsittely keskeytyy, vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että kaikki laskelmat ja äänestysliput säilytetään valvottuna.

KVJ 2:48 ***Mitätön äänestyslippu***

Äänestyslippu on mitätön, jos:

1) äänestyslippuna on käytetty muuta kuin kysymyksessä olevaa vaalia varten valmistettua äänestyslippua;

2) vaalikuoressa on useampi kuin yksi samaa vaalia koskeva äänestyslippu;

3) äänestyslippu on leimaamaton;

4) äänestysmerkintä on tehty niin, ettei siitä selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa;

5) äänestyslippuun on kirjoitettu äänestäjän nimi tai erityinen tuntomerkki taikka siihen on tehty muunlainen asiaton merkintä.

Asiattomana ei pidetä äänestyslippuun tehtyä merkintää, joka ainoastaan selventää, ketä ehdokasta äänestäjä on tarkoittanut äänestää.

KVJ 2:52 ***Vaalin tuloksen vahvistaminen***

Vaalilautakunnan on viimeistään kolmantena päivänä seurakuntavaalien päättymisestä pidettävässä kokouksessa vahvistettava vaalin tulos. Ilmoitus siitä, että vaalipöytäkirja valitusosoituksineen on nähtävänä kirkkoherranvirastossa tai seurakunnan toimistossa sen aukioloaikoina, on pantava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kahdeksantena päivänä vaalitoimituksen päättymispäivän jälkeen ja pidettävä siinä 30 päivän ajan.

Vaalilautakunnan on ilmoitettava vaalin tuloksesta kirkkovaltuustolle tai yhteiselle kirkkovaltuustolle ja seurakuntaneuvostolle sekä kullekin varsinaiseksi jäseneksi ja varajäseneksi valitulle.

3.9 Toimenpiteet vaalien jälkeen

Vaalilautakunnan on viimeistään kolmantena päivänä vaalipäivän jälkeen pitämässään kokouksessa **vahvistettava vaalin tulos**. Kokouksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Käytännössä vaalilautakunta yleensä päättää vaalituloksen vahvistamisesta samana päivänä, kun vaalitoimitus on päättynyt ja äänet on laskettu. Näin erityisesti siinä tapauksessa, jos ääntenlaskennassa tai vaalin tuloksen määräytymisessä ei ole ilmaantunut mitään erityisiä tulkintakysymyksiä tai epäselvyyksiä, joiden takia olisi syytä kokoontua tuloksen vahvistamista varten uudelleen esimerkiksi seuraavana päivänä.

Kirkkoherran välittömän vaalin pöytäkirja, josta selviää vahvistettu vaalitulos, laaditaan kahtena kappaleena. Vaalilautakunta lähettää toisen kappaleen vaalipöytäkirjaa tuomiokapitulille.

Vaalipöytäkirja on oltava nähtävillä 30 päivän ajan. Vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että ilmoitus vaalipöytäkirjan nähtävillä olosta laitetaan seurakunnan ilmoitustaululle ja pidetään siinä pöytäkirjan nähtävillä olon päättymiseen saakka.

Vaaliehdokkaalle ja kirkkoherran virkaa hakeneelle vaalin tulos ilmoitetaan virallisesti pöytäkirjanotteella, jossa on mukana valitusosoitus. Vaalin tulos tulee ilmoittaa samalla tavalla myös vaaliehdotuksen ulkopuolelle jääneille hakijoille. On huolehdittava siitä, että seurakunnalla on myös heidän osoitetietonsa.

Kirkkoherranvirkaa hakenut henkilö ja henkilö, joka oli vaaliehdokkaana, voi tehdä **vaalista kirkollisvalituksen hallinto-oikeudelle**. Koska vaaliehdotukseen ei erikseen ole voinut hakea muutosta, asianosaisasemassa ovat myös hakijat, jotka jäivät vaaliehdotuksen ulkopuolelle. Valitus voidaan tehdä sillä perustella, että vaalin tuloksen vahvistamista koskeva päätös on lainvastainen. Vaaleja valmistelevia toimenpiteitä koskevat ja vaalin toimittamisessa tehdyt päätökset taikka muut toimenpiteet, joihin ei erikseen ole voinut hakea muutosta tulevat arvioitavaksi vasta vaalivalituksen yhteydessä.

Kirkkoherran välittömässä vaalissa äänioikeutettu henkilö sekä seurakunnan jäsen voi tehdä kirkollisvalituksen sillä perusteella, että vaali on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja tämä on saattanut vaikuttaa vaalin tulokseen. Valitusperustetta on rajattu siten, että vain vaalin tulokseen vaikuttavat virheet otetaan huomioon. Valitusperusteen rajauksella on haluttu estää vetoaminen pieniin vaalien toimittamisessa tapahtuneisiin menettelyvirheisiin, joilla ei ole vaikutusta vaalin lopputulokseen.

KL 24: 7 a ***Valitusoikeus vaalin tuloksen vahvistamista koskevasta päätöksestä***

Vaalin tuloksen vahvistamista koskevaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta asianosainen, vaalissa ehdokkaana ollut henkilö ja valitsijayhdistys sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Lisäksi jokainen vaalissa äänioikeutettu henkilö sekä seurakuntavaaleissa ja kirkkoherran välittömässä vaalissa seurakunnan jäsen saa hakea valittamalla muutosta päätökseen sillä perusteella, että vaali on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja tämä on saattanut vaikuttaa vaalin tulokseen.

KL 24:11, 1 ja 2 mom. ***Tiedoksianto***

Asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen, välipäätös, kutsu tai muu sellainen ilmoitus erikseen tiedoksi kirjeellä, jollei sitä ole annettu hänelle kirjallisesti kokouksessa. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja tai alistus- tai valitusviranomaisen päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi

KL 24:11 a ***Tiedoksianto vaalin tuloksen vahvistamista koskevasta päätöksestä***

Kirkkoherran välittömän vaalin tuloksen vahvistamista koskeva päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle ja tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen siten kuin 11 §:n 1 momentissa säädetään. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin vahvistamista koskevasta päätöksestä tiedon siten kuin 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Äänioikeutetun, valitsijayhdistyksen ja seurakuntavaalien, hiippakuntavaltuuston jäsenten ja kirkolliskokousedustajien vaalien sekä piispan vaalin ehdokkaan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun vaalilautakunnan tai tuomiokapitulin pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

KL 25:3, 1 mom. ***Pöytäkirjan pitäminen nähtävänä***

Pöytäkirja sellaisesta toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen, on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkistamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten, kuin siitä on seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu.

KVJ 2:52 ***Vaalin tuloksen vahvistaminen***

Vaalilautakunnan on viimeistään kolmantena päivänä seurakuntavaalien päättymisestä pidettävässä kokouksessa vahvistettava vaalin tulos. Ilmoitus siitä, että vaalipöytäkirja valitusosoituksineen on nähtävänä kirkkoherranvirastossa tai seurakunnan toimistossa sen aukioloaikoina, on pantava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kahdeksantena päivänä vaalitoimituksen päättymispäivän jälkeen ja pidettävä siinä 30 päivän ajan.

Vaalilautakunnan on ilmoitettava vaalin tuloksesta kirkkovaltuustolle tai yhteiselle kirkkovaltuustolle ja seurakuntaneuvostolle sekä kullekin varsinaiseksi jäseneksi ja varajäseneksi valitulle.

KVJ 3:67, 2 mom. ***Äänien laskeminen, vaalin tuloksen vahvistaminen ja siitä ilmoittaminen***

Kirkkoherran välittömän vaalin pöytäkirja kirjoitetaan kahtena kappaleena. Vaalilautakunta lähettää pöytäkirjan toisen kappaleen tuomiokapitulille ja pöytäkirjanotteen valitusosoituksineen vaaliehdokkaille. Kaikki äänestysliput on pantava kestävään päällykseen, joka on suljettava ja säilytettävä kirkkoherranvirastossa vähintään neljä vuotta.

Kun kirkkoherran välitön vaali on saanut lainvoiman, tuomiokapituli antaa viranhoitomääräyksen kirkkoherran virkaan sille, joka on saanut vaalissa enimmät äänet. Tuomiokapitulin päätös viranhoitomääräyksen antamisesta vaalin jälkeen on täytäntöönpanoa, johon ei erikseen saa hakea muutosta.

Jos kirkkoherran välittömällä vaalilla virkaan valittu henkilö ei ota virkaa vastaan, tulee viran täyttämismenettely aloittaa alusta.

KJ 6:18

Kun kirkkoherran välitön vaali on saanut lainvoiman, tuomiokapituli antaa viranhoitomääräyksen kirkkoherran virkaan sille, joka on saanut vaalissa enimmät äänet.

Vaaliehdokkaalla, joka vaalin tuloksen mukaan on saamassa viranhoitomääräyksen kirkkoherran virkaan, on oikeus hakea toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa, jos viranhoitomääräystä ei ole annettu kolmen kuukauden kuluessa vaalin toimittamisesta. Jos hän on saamassa viranhoitomääräyksen useampaan virkaan, hänen on viivytyksettä ilmoitettava tuomiokapitulille, minkä viran hän ottaa vastaan.

Muulla vaaliehdokkaalla on oikeus hakea toista kirkkoherran tai kappalaisen virkaa, kun vaali on toimitettu. Hän pysyy kuitenkin ehdolla ensiksi hakemaansa virkaan, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Jos hän on saamassa viranhoitomääräyksen useampaan virkaan, asiassa menetellään siten kuin 2 momentissa säädetään.

4 KIRKKOHERRAN VÄLILLINEN VAALI

4.1 Tuomiokapitulin lausunto hakijoista ja vaalin valmistelija

4.1.1 Tuomiokapitulin lausunto

Hakuajan päätyttyä tuomiokapituli tutkii hakijoiden kelpoisuuden avoinna olevaan kirkkoherran virkaan luvussa 2.6. mainitulla tavalla ja laatii hakijoista lausunnon seurakunnalle. Lausunnossa otetaan kantaa hakijoiden kelpoisuuteen. Lausunnossa arvioidaan myös hakijoiden taito ja kyky (*soveltuvuus*) haettavana olevaan virkaan. Tällöin otetaan huomioon yleisten nimitysperusteiden lisäksi seurakunnan ilmoittamat ja tuomiokapitulin arvioimat viran erityiset tarpeet. Lisäksi lausunnon laatimista ohjaa hallinnon oikeusperiaatteet ja tasa-arvolain säännökset, joita on kuvattu tarkemmin luvussa 4.2.1. ja 4.2.3.

Tuomiokapitulin lausunto on tulevan vaalin valmistelua, joten siihen ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n perusteella saa hakea erikseen muutosta. Tuomiokapituli lähettää hakijoista antamansa lausunnon ja hakemusasiakirjat seurakuntaan.

KJ 6:16, 3 mom.
Kirkkoherran välillistä vaalia ja kappalaisen vaalia varten tuomiokapituli antaa hakijoista lausunnon seurakunnalle. Lausunnossa todetaan hakijoiden kelpoisuus ja arvioidaan heidän taitonsa ja kykynsä haettavana olevaan virkaan.

KJ 6:19, 1 mom.
Kirkkoherran välillistä vaalia ja kappalaisen vaalia varten tuomiokapituli lähettää seurakunnalle hakijoiden hakemukset ja lausuntonsa hakijoista. Tuomiokapituli määrää henkilön, jonka tehtävänä on kirkkoherran välillisen vaalin valmisteleminen seurakunnassa.

4.1.2 Määräys vaalin valmistelijasta

Kun seurakunnassa toimitetaan välillinen vaali, tuomiokapituli määrää vaalin valmistelijan. Valmistelijana voi toimia esimerkiksi kyseisen rovastikunnan lääninrovasti. Nykyisiä säännöksiä valmisteltaessa pohdittiin, että väistyvä kirkkoherra ei välttämättä ole sopivin henkilö tehtävään. Hyvän hallintotavan näkökulmasta ongelmallista saattaa olla, että seurakunnan kappalainen tai seurakuntapastori,

jonka esimieheksi valittu henkilö tulee, hoitaisi täyttöprosessia. Myös virkaa väliaikaisesti hoitava henkilö voi olla esteellinen viran potentiaalisena hakijana. Vaalin valmistelija voidaan määrätä myös hakuajan umpeuduttua, jolloin on jo tiedossa, ketkä virkaa ovat hakeneet.

Vaalin valmistelijan tehtävänä on huolehtia virantäyttöprosessin valmistelutehtävistä seurakunnassa. Seurakunnissa, joissa varsinainen vaali tapahtuu kirkkovaltuustossa, lopullinen vastuu asian valmistelusta ja päätösehdotuksen teosta kuuluu kirkkoneuvostolle. Seurakuntayhtymään kuuluvissa seurakunnissa vaalin toimittaa puolestaan seurakuntaneuvosto. Ei voida kuitenkaan pitää tarkoituksenmukaisena, että kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston jäsenenä toimivalla luottamushenkilöllä olisi vastuu esimerkiksi yhteydenpidosta hakijoihin tai haastattelukysymysten laadinnasta taikka ansiovertailun tekemisestä. Tällöin on tärkeää, että on henkilö, joka tuomiokapitulin määräyksestä voi valmistella valintaa toimielimelle. Valmistelijaksi määrätyn on kuitenkin hyvä pohtia asian valmistelutoimenpiteitä yhdessä seurakunnan luottamushenkilöiden kanssa.

Jos asian valmistelijaksi on määrätty muu henkilö kuin seurakunnan oma viranhaltija, hän ei voi toimia asian esittelijänä toimielimelle (KL 25:9). Hallinnossa on mahdollista, että asian valmistelija ja esittelijä ovat eri henkilöitä.

Väistyvä kirkkoherra tai virkaa väliaikaisesti hoitava henkilö ei ole asemansa perusteella esteellinen ottamaan osaa asian käsittelyyn kirkkoneuvostossa tai seurakuntaneuvostossa. Hänen esteellisyytensä voi syntyä vain kirkkolain 7 luvun 5 §:n mukaan, jos hallintolaissa säädetyt esteellisyysperusteet täyttyvät.

4.2 Vaalin toimittaminen seurakunnassa

4.2.1 Viran täyttöä ohjaava normisto

Tuomiokapitulin lausunto kirkkoherranviran hakijoista sitoo seurakunnan nimitysharkintaa siltä osin, kun siinä on otettu kantaa hakijoiden kelpoisuuteen haettavana olevaan virkaan. Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi valita virkaan jonkun niistä hakijoista, jotka tuomiokapituli on todennut kelpoisiksi virkaan. Muutoin tuomiokapitulin antama lausunto ei sido seurakunnan nimitysharkintaa, mutta se on otettava huomioon ja sen tulisi olla avuksi seurakunnan omassa nimitysharkinnassa.

Seurakunnassa toteutettava tarkoituksenmukaisuusharkinta ei ole täysin vapaata. Harkinnassa on otettava huomioon **hallintolain 6 §:ssä säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet**. Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti (*yhdenvertaisuusperiaate).* Hallinnossa asioiville tulisi siten pyrkiä turvaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet asioidensa hoitamiseen ja oikeuksiensa valvomiseen. Yhdenvertaisen kohtelun merkitys korostuu silloin, kun viranomainen käyttää

yksityisten oikeusasemaan tai toimintamahdollisuuksiin kohdistuvaa harkintaa. Harkinnan on oltava myös johdonmukaista.

Viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin (*tarkoitussidonnaisuuden periaate*). Viranomainen on velvollinen käyttämään toimivaltaansa vain siihen tarkoitukseen, johon se on lain mukaan määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi. Periaate sisältää siten myös ajatuksen siitä, että virkaan on valittava pätevin henkilö.

Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia (*objektiviteettiperiaate).* Viranomaisen päätöksenteon ja toiminnan yleensäkin on oltava puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa. Periaatteen keskeinen sisältö on, ettei hallintotoiminta saa perustua epäasialliseen tai hallinnolle muutoin vieraisiin perusteisiin. Puolueettomuutta vaarantavia tekijöitä ovat muun muassa ystävien tai läheisten suosiminen.

Viranomaisen toiminta on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden (*suhteellisuusperiaate*). Toimien on oltava asianmukaisia, tarpeellisia ja oikein mitoitettuja sen tavoitteen kannalta, johon kyseisillä toimilla pyritään. Toiminta tulee mitoittaa sellaiselle tasolle, jolla saadaan aikaan tarvittava vaikutus.

Lisäksi viranomaisten toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia (*luottamuksensuojaperiaate*). Henkilön tulee voida luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä viranomaisen tekemien päätösten pysyvyyteen.

Hallintolaki
6 §, ***Hallinnon oikeusperiaatteet***
Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) on yleislaki, jota sovelletaan myös kirkon ja seurakuntien hallinnossa. Ainoastaan uskonnonharjoittaminen on jätetty lain soveltamisalan ulkopuolelle. Siten laki tulee ottaa huomioon virkaa täytettäessä erityisesti silloin, kun viranhakijoissa on sekä naisia että miehiä.

4.2.2 Hakijoiden haastattelu

Seurakunta päättää hakijoiden haastattelusta. Haastattelun ja mahdollisten näytteiden antamisen (esimerkiksi saarna tai jumalanpalveluksen toimittaminen) sekä niiden puitteiden järjestämisen osalta hakijoita on kohdeltava tasapuolisesti. Jos hakijoita on useita, voidaan tässä vaiheessa joutua tekemään esikarsintaa.

Kirkko- tai seurakuntaneuvosto yleensä päättää, ketkä suorittavat hakijoiden haastattelun. Haastattelu voidaan tehdä toimielimessä tai sen asettamassa pienemmässä työryhmässä. Halutessaan myös kirkkovaltuusto voi haastatella hakijoita, mutta pääsääntöisesti sen tekee asioita valmisteleva toimielin tai työryhmä.

Haastattelussa tehtävien kysymysten tulee liittyä haettavan viran tehtäviin. Hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun perusteella hakijoille tulisi tehdä sisällöltään ja luonteeltaan samoja kysymyksiä. Hyvään hallintoon kuuluu, että haastattelukysymykset tai ainakin haastattelun runko mietitään etukäteen.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 3 § asettaa kysymyksille tarpeellisuusvaatimuksen. Sen mukaan työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työntekijän tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta. Tästä ei voida poiketa edes työntekijän suostumuksella. Tätä tarpeellisuusvaatimusta sovelletaan myös työhönottotilanteessa. Haastattelussa esitettävien kysymysten tulee pohjautua avoinna olevan viran työtehtäviin. Siten tarpeellisina voidaan pitää lähinnä sellaisia kysymyksiä, jotka osoittavat hakijan pätevyyttä ja sopivuutta kyseiseen tehtävään.

Haastattelussa oleva hakija voi jättää vastaamatta sellaiseen kysymykseen, joka ei ole virkasuhteen kannalta tarpeellinen. Hän voi myös pyytää haastattelijoilta selvityksen, miten kysytty henkilötieto on välittömästi virkasuhteen kannalta työhönottotilanteessa tarpeellinen. Tarpeellisuusvaatimus mahdollistaa myös sen, että hakija voi antaa puutteellisen tai epätäydellisen vastauksen kysymykseen, joka ei liity välittömästi virkasuhteeseen. Selvityksen pyytäminen tai edellä mainitun puutteellisen vastauksen antaminen ei saisi johtaa hakijan kannalta kielteisiin seuraamuksiin.

Tasa-arvolain tarkoittamana syrjintänä voidaan pitää sitä, että eri sukupuolta oleville henkilöille esitetään työhönottotilanteessa sisällöltään ja luonteeltaan erilaisia kysymyksiä.

Haastatteluun kutsuttaville voidaan seurakunnan oman päätöksen mukaisesti maksaa matkakustannusten korvausta esimerkiksi yleisten kulkuneuvojen taksojen mukaan. Tähän ei kuitenkaan ole velvollisuutta. Matkoja ulkomailta Suomeen ei kuitenkaan makseta. Jos korvauksia maksetaan, siitä voidaan ilmoittaa haastattelukutsun yhteydessä.

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä
3 §, ***Tarpeellisuusvaatimus***

Työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta.

Tarpeellisuusvaatimuksesta ei voida poiketa työntekijän suostumuksella.

4.2.3 Päätösehdotuksen valmistelu

Seurakunnan suorittaman nimitysharkinnan tulee olla tasapuolinen ja siitä on käytävä ilmi päätöksenteon kannalta keskeiset seikat. Käytännössä hakijoista tehdään usein hakemusten perusteella luettelomainen **yhteenveto**, josta käy ilmi hakijoiden koulutus, aiempi työkokemus ja muut tehtävän kannalta tarpeelliset hakijan ilmoittamat ansiot. Yhteenvedon perusteella tehdään päätös haastatteluun kutsuttavista, jos hakijoita on tarpeen karsia.

Tasa-arvolain mukaan **ansiovertailu** on aina tehtävä, kun viran hakijoina on sekä miehiä että naisia. Ansiovertailussa huomioidaan hakijoiden koulutuksen ja aiemman työkokemuksen lisäksi sellaiset ominaisuudet, tiedot ja taidot, jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa ja jotka voidaan siten katsoa lisäansioksi. Ansiot ja ominaisuudet selvitetään hakemusasiakirjoista, tuomiokapitulin lausunnosta sekä toimitetusta haastattelusta. Ansiovertailussa huomioon otettavien ansioiden tulee olla yksiselitteisesti ja objektiivisesti osoitettavissa olevia. Huomioon voidaan ottaa vain hakuajan päättymiseen mennessä kertyneet sellaiset ansiot, jotka ovat olleet valitsijan käytettävissä valintamenettelyn aikana. Valintapäätöksen jälkeiseen aikaan kohdistuville lisäselvityksille ei yleensä voida antaa merkitystä.

Ansioita tulee tarkastella suhteessa työtehtäviin (KJ 6:13) ja työnantajan etukäteen vahvistamiin valintaperusteisiin. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi hakijan huomattavat luottamustehtävät tai monipuolinen kielitaito. Sen sijaan henkilön perhesuhteita tai muita yksityiselämän piiriin kuuluvia ominaisuuksia ei ansiovertailuun voida laittaa, koska niillä ei ole välitöntä yhteyttä täytettävänä olevaan virkaan.

Tasa-arvovaltuutetun kotisivujen mukaan työnantajalla on oikeus syyllistymättä tasa-arvolain vastaiseen syrjintään arvioida ja painottaa hakijoiden ansioita tavalla, jonka työnantaja katsoo parhaiten edistävän tehtävän menestyksellistä hoitamista (KKO 2005:24, KKO 1996:141). Henkilöiden ansioituneisuutta tulee siten tarkastella erityisesti suhteessa työnantajan ilmoittamiin painotuksiin (etukäteen sanoitetut viran erityiset tarpeet). Työnantajan valitseman painotuksen tulee kuitenkin olla myös objektiivisesti arvioiden perusteltavissa tehtävän hoidon kannalta eikä se saa olla mielivaltainen.

Kelpoisuuden täyttyessä ei korkeampaa koulutusta pidetä välttämättä lisäansiona. Merkityksellisempää on koulutuksen sisällöllinen sopivuus tai suuntautuneisuus haettavana olevan tehtävän kannalta (KHO 1989 A 38 ja KHO 1989 A 32). Oikeuskäytännössä on katsottu työkokemuksen määrän osalta, etteivät suuretkaan erot palvelusvuosien määrässä välttämättä merkitse sitä, että kauemmin työssä ollutta pidettäisiin ansioituneempana. Vasta huomattavilla palvelusvuosieroilla on katsottu olevan merkitystä (KHO 1989 A 40). Perehtyneisyyden hankkimiseksi kulloinkin kysymyksessä olevaan tehtävään tarvitaan tietyn pituinen kokemus. Riittäväksi katsottavan kokemuksen määrä vaihtelee eri tehtävissä. Työkokemuksen sisällön osalta ratkaisevaa ei ole yksistään se, onko henkilö hankkinut kokemuksensa juuri haettavana olevaa vastaavassa tehtävässä, vaan tehtävään sopivaa kokemusta on voinut kertyä myös muissa tehtävissä.

Sopivuus, soveltuvuus, työkyky ja muut vastaavat työnhakijan arvionvaraiset henkilökohtaiset ominaisuudet eivät ole tasa-arvolain 8 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamia ansioita. Ne voivat kuitenkin olla työnantajan valintaperusteena ja ne voidaan ottaa huomioon mahdollisena työnantajan oikeuttamisperusteena valita tehtävään vähemmän ansioitunut hakija. Nämä seikat voivat olla osa ansiovertailua, mutta tulla esiin myös mahdollisesti erikseen laadittavassa **haastattelumuistossa.**

Tasa-arvovaltuutetun lausunnossa 4/52/2001 todetaan: ”Soveltuvuus voi olla tasa-arvolain mukainen hyväksyttävä syy valita tehtävään vähemmän ansioitunut hakija. Hallituksen esityksen (57/1985 vp) mukaan työnantaja voi vapautua syrjintäolettamasta osoittamalla, että tehtävään valittu on esimerkiksi henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi tehtävään soveltuvampi kuin valitsematta jäänyt ansioituneempi hakija. Tällainen arvio voi perustua esimerkiksi testeihin ja haastatteluihin, mutta myös hakijoiden aikaisempien tehtävien hoitamisesta saatuihin tietoihin. Olennaista on, että työnantaja osoittaa tosiasiallisesti punninneensa valituksi tulleen ja valitsematta jääneen kykyjä ja ominaisuuksia keskenään. Ominaisuuksien, joihin valinnassa vedotaan, tulee olla merkityksellisiä haettavan olevan viran kannalta. Työnantajalla on siis näyttövelvollisuus siitä, että valitun soveltuvuus tehtävään on ollut parempi kuin ansioituneemman hakijan sekä siitä, että soveltuvuus on ollut valinnan todellinen ja hyväksyttävä syy. ”

Myös oikeuskäytännössä on katsottu, että tehtävään voidaan valita henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan soveliain henkilö, jollei soveliaisuuden arviointi itsessään ole ollut sukupuolen perusteella syrjivää (KKO 2001:9 ja 2002:42). Virkaa täytettäessä voidaan kiinnittää huomiota hakijoiden henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kuten yhteistyökykyyn, ahkeruuteen, tarkkuuteen, aloitekykyyn, kykyyn kantaa vastuuta ja muihin vastaaviin ominaisuuksiin. Ominaisuuksien, joihin valinnassa vedotaan, tulee olla merkityksellisiä haettavana olevan tehtävän hoitamisen kannalta. Syrjintäolettaman kumoamiseksi työnantajan on voitava osoittaa, että valitun soveltuvuus tehtävään on ollut parempi kuin syrjäytetyn ja että se on ollut valinnan todellinen ja hyväksyttävä syy. Lisäksi edellytetään, että

soveltuvuuden arviointi on tapahtunut huolellisesti ja etteivät arviointiperusteet ja arviointiin liittyvä menettely itsessään ole olleet sukupuolen perusteella syrjiviä.

Edelliseltä työnantajalta voi kysyä tietoa hakijasta vain hakijan suostumuksella (laki yksityisyyden suojasta työelämässä 4 §). Seurakunta voi edellyttää myös psykologista testiä soveltuvuuden arvioimiseksi.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta
8 §, 1 mom. 1 kohta, ***Syrjintä työelämässä***

Työnantajan menettelyä on pidettävä tässä laissa kiellettynä syrjintänä, jos työnantaja:

1) työhön ottaessaan taikka tehtävään tai koulutukseen valitessaan syrjäyttää henkilön, joka on ansioituneempi kuin valituksi tullut toista sukupuolta oleva henkilö, jollei työnantajan menettely ole johtunut muusta, hyväksyttävästä seikasta kuin sukupuolesta taikka jollei menettelyyn ole työn tai tehtävän laadusta johtuvaa painavaa ja hyväksyttävää syytä;

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä
4 §, ***Työntekijän henkilötietojen keräämisen yleiset edellytykset ja työnantajan tiedonantovelvollisuus***

Työnantajan on kerättävä työntekijää koskevat henkilötiedot ensi sijassa työntekijältä itseltään. Jos työnantaja kerää henkilötietoja muualta kuin työntekijältä itseltään, työntekijältä on hankittava suostumus tietojen keräämiseen. Suostumus ei kuitenkaan ole tarpeen silloin, kun viranomainen luovuttaa tietoja työnantajalle tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi tai kun työnantaja hankkii henkilöluottotietoja tai rikosrekisteritietoja työntekijän luotettavuuden selvittämiseksi.

Työnantajan on ilmoitettava työntekijälle etukäteen tätä koskevien tietojen hankkimisesta luotettavuuden selvittämistä varten. Jos työnantaja hankkii työntekijän henkilöluottotietoja, työnantajan tulee lisäksi ilmoittaa työntekijälle, mistä rekisteristä luottotiedot hankitaan. Jos työntekijää koskevia tietoja on kerätty muualta kuin työntekijältä itseltään, työnantajan on ilmoitettava työntekijälle saamistaan tiedoista ennen kuin niitä käytetään työntekijää koskevassa päätöksenteossa. Työnantajan tiedonantovelvollisuudesta ja työntekijän oikeudesta tarkastaa itseään koskevia henkilötietoja on lisäksi voimassa, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Henkilötietojen kerääminen työhön otettaessa ja työsuhteen aikana kuuluu yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa (334/2007), yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa (651/1988) sekä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa (449/2007) tarkoitetun yhteistoimintamenettelyn piiriin.

4.2.4 Toimielimen toimittama kaksivaiheinen vaali

Kirkkoneuvosto tekee pääsääntöisesti kirkkovaltuustolle ja esittelevä viranhaltija seurakuntaneuvostolle hakemuksiin, ansiovertailuun, tuomiokapitulin lausuntoon ja haastatteluihin sekä mahdolliseen soveltuvuustestiin perustuvan päätösehdotuksen siitä, kenen hakijoista toimielimen tulisi valita kirkkoherran virkaan. Kirkkoneuvoston päätösehdotus pohjautuu puolestaan esittelijän tekemään päätösesitykseen, jota toimielin voi tarvittaessa muuttaa.

Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston suorittama viranhaltijan valinta tapahtuu aina vaalilla. Vaalissa ovat mukana virkaan kelpoiseksi todetut hakijat. Jos toimielimen jäsenet ovat yksimielisiä päätösehdotuksessa esitetyn henkilön valinnasta, vaalia ei käytännössä kuitenkaan toimiteta suljetuin lipuin tai muuta vaalimenettelyä noudattaen.

Tarvittaessa toimielimessä toimitettava kirkkoherran välillinen vaali on kaksivaiheinen. Jos vaalin ensimmäisellä kierroksella kukaan hakijoista ei saa yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan samassa toimielimen kokouksessa uusi vaali. Uudessa vaalissa ovat mukana kaksi ensimmäisessä vaalissa eniten ääniä saanutta hakijaa. Toisella vaalikierroksella eniten ääniä saanut hakija tulee valituksi virkaan.

Jos toisella, ratkaisevalla vaalikierroksella äänet jakautuva tasan hakijoiden kesken, päätösvalta asiassa siirtyy tuomiokapitulille. Tällöin tuomiokapituli antaa viranhoitomääräyksen jommallekummalle eniten ääniä saaneesta hakijasta. Tässä harkinnassa tuomiokapitulin tulee ottaa huomioon aiemmassa lausunnossaan tekemänsä arviointi hakijoiden taidosta ja kyvystä haettavana olevaan virkaan.

Hallintolain mukaan toimielimen tekemä päätös on pääsääntöisesti perusteltava. Päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, jos päätös koskee kirkollisen monijäsenisen toimielimen (kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston) toimittamaa vaalia. Vaaleilla tehtävään päätökseen kuuluu, että ääniä voidaan antaa kenelle tahansa kelpoisuusvaatimukset täyttävälle virkaa hakeneelle henkilölle. Lopullinen valinta voi selvitä vasta suljetuin lipuin toimitetun vaalin jälkeen, jolloin päätöksentekotilanteessa on mahdotonta esittää kaikkia valinnan perusteluja. Vaikka laki mahdollistaa perustelujen esittämättä jättämisen vaalin yhteydessä, ehdotus valinnasta on valmisteltava yhtä perusteellisesti kuin muutkin päätökset. Virkavaalipäätöksen tulee perustua asiallisesti hyväksyttäviin syihin ja oikeisiin säännöksiin (KHO 1992 A 26).

KL 7:4, 3 mom. ***Päätösvaltaisuus, äänestäminen ja vaalit***

Vaali toimitetaan enemmistövaalina. Kahta tai useampaa luottamushenkilöä valittaessa on kuitenkin noudatettava suhteellista vaalitapaa, jos sitä vaatii niin monta vaaliin osallistuvaa, että he suhteellisessa vaalissa voisivat saada valituksi vähintään yhden ehdokkaan.

KJ 6:19

Kirkkoherran välillistä vaalia ja kappalaisen vaalia varten tuomiokapituli lähettää seurakunnalle hakijoiden hakemukset ja lausuntonsa hakijoista. Tuomiokapituli määrää henkilön, jonka tehtävänä on kirkkoherran välillisen vaalin valmisteleminen seurakunnassa.

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto valitsee virkaan jonkun niistä hakijoista, jotka tuomiokapituli on todennut kelpoisiksi virkaan. Kappeliseurakunnan kappalaisen valitsee kuitenkin kappelineuvosto.

Jollei kirkkoherran välillisessä vaalissa kukaan ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan samassa kokouksessa uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi.

Jos äänet kappalaisen vaalissa tai kirkkoherran välillisen vaalin ratkaisevassa äänestyksessä ovat menneet tasan, tuomiokapituli antaa viranhoitomääräyksen jollekin eniten ääniä saaneista hakijoista ottaen huomioon 16 §:n 3 momentissa mainitut seikat.

KJ 7:5, 2 mom.

Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin.

KL 25:5, 3 mom. ***Hallintoasian käsittely***

Päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, jos päätös koskee kirkollisen monijäsenisen toimielimen toimittamaa vaalia.

4.2.5 Vaalin tuloksen tiedottaminen, muutoksenhaku ja viranhoitomääräys

Kun kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto on toimittanut kirkkoherran välillisen vaalin, vaalin tulos annetaan tiedoksi kuten muutkin toimielimen päätökset. Tarkistettu pöytäkirja siihen liittyvine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen on pidettävä yleisesti nähtävillä siten, kun siitä on etukäteen seurakunnan ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu. Pöytäkirja on pidettävä yleisesti nähtävänä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Virkaa hakeneille henkilöille valintapäätös tiedotetaan postitse lähetettävällä pöytäkirjanotteella, johon on liitetty oikeusvaatimusohjeet tai muutoksenhakuo-

soitus. Seurakunnan tulee antaa päätös tiedoksi kaikille virkaa hakeneille eli myös niille, joita tuomiokapituli ei ole katsonut lausunnossaan kelpoiseksi haettavana olevaan virkaan. Hakijan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Toimielimen tehtyä valinnan sen tulee palauttaa hakemusasiakirjat sekä valintapäätöksen sisältävä pöytäkirjanote tuomiokapitulille. Pöytäkirjanotteesta on käytävä ilmi, millainen oikaisuvaatimusohjaus tai muutoksenhakuosoitus hakijoille ja seurakunnan jäsenille on annettu. Samoin siitä tulee käydä ilmi, milloin pöytäkirjanote on asetettu nähtäville sekä sen nähtävillä pitoaika ja, milloin pöytäkirjanotteet hakijoille on postitettu.

Virkaan valitun on välittömästi ilmoitettava tuomiokapitulille, jollei hän ota virkaa vastaan tilanteessa, jossa hän voisi saada viranhoitomääräyksen useampaan virkaan. Tällaisessa tilanteessa virka julistetaan pääsääntöisesti uudestaan haettavaksi. Seurakunnan kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi tällöin kuitenkin päättää, että se valitsee avoinna olevaan virkaan jonkun muun viran kelpoisuusehdot täyttäneen hakijan.

Tuomiokapituli antaa virkaan valitulle viranhoitomääräyksen, kun kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston päätös on tullut lainvoimaiseksi.

KJ 6:20

Kun kirkkovaltuusto, seurakuntaneuvosto tai kappelineuvosto on toimittanut kirkkoherran välillisen vaalin tai kappalaisen vaalin, sen on lähetettävä kirkkoherran tai kappalaisen viran hakemusasiakirjat ja ote pöytäkirjasta tuomiokapitulille. Pöytäkirjan otteeseen on liitettävä ilmoitus siitä, milloin päätös valitusosoituksineen on annettu tiedoksi hakijoille.

Jos virkaan valittu on saamassa viranhoitomääräyksen useampaan virkaan, hänen on viivytyksettä ilmoitettava tuomiokapitulille, minkä viran hän ottaa vastaan. Jos hän peruuttaa hakemuksensa, virka on julistettava uudelleen haettavaksi, jollei kirkkovaltuusto, seurakuntaneuvosto tai kappelineuvosto menettele kirkkolain 6 luvun 11 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti.

Tuomiokapituli antaa virkaan valitulle viranhoitomääräyksen kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston taikka kappelineuvoston päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

KL 6:11, 1 mom. 5-kohta, ***Poikkeukset julkisesta hakumenettelystä***

Virkasuhteeseen voidaan ottaa ilman hakumenettelyä, kun:

- - -

5) virkaan valitun irtisanouduttua ennen hänelle määrättyä virantoimituksen aloittamispäivää virkaan valitaan joku muu virkaa hakenut, kelpoisuusehdot hakuajan päättyessä täyttänyt hakija;

- - - -

KL 24:11, 1 ja 2 mom. ***Tiedoksianto***

Asianosaiselle lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen, välipäätös, kutsu tai muu sellainen ilmoitus erikseen tiedoksi kirjeellä, jollei sitä ole annettu hänelle kirjallisesti kokouksessa. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja tai alistus- tai valitusviranomaisen päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi.

KL 25:3, 1 ja 4 mom. ***Pöytäkirjan pitäminen nähtävänä***

Pöytäkirja sellaisesta toimielimen tai viranhaltijan päätöksestä, josta seurakunnan jäsen saa tehdä oikaisuvaatimuksen tai valituksen, on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkistamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten, kuin siitä on seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu.

- - - -

Pöytäkirja tai päätös on pidettävä yleisesti nähtävänä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.

4.3 Yksi hakija

Jos virkaan on vain yksi pätevä hakija, tuomiokapituli voi kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä julistaa viran uudelleen haettavaksi. Samoin voidaan menetellä tilanteissa, joissa katsotaan seurakunnan edun vaativan viran laittamista uudelleen hakuun. Tällöin merkitystä ei ole sillä, onko hakijoita useampia. (KJ 6:17)

Jos virkaan kelpoisia hakijoita on ollut ennen uutta hakua vain yksi, eikä uudella hakuajalla tule uusia kelpoisia hakijoita, tuomiokapituli antaa kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston pyynnöstä ainoalle hakijalle viranhoitomääräyksen virkaan. Tuomiokapituli voi myös perustellusta syystä päättää, että viran täyttämismenettely raukeaa. Virka on tällöin julistettava uudelleen haettavaksi vuoden kuluessa hakuajan päättymisestä.

Jos seurakunnan päätöksenteossa mielipiteet jakautuvat siten, että osa haluaa ainoan hakijan saavan viranhoitomääräyksen virkaan ja osa haluaa pyytää viran julistamista uudelleen haettavaksi, on kirkkovaltuustossa suoritettava asiasta äänestys. Kyse on asian käsittelyä koskevasta ratkaistusta, jossa vastakkaiset ehdotukset ovat uuden hakumenettelyn pyytäminen tai asian käsittelyn jatkaminen toimielimessä. Kyse ei siten ole vaalista, vaan kirkkolain 7 luvun 4 §:n 2 momentin mukaisesta äänestyksestä eikä sitä voi suorittaa suljetuin lipuin.

Jos äänestyksessä enemmistö kannattaa asian käsittelyn jatkamista, merkitsee se vaalin toimittamista toimielimessä. Vaali toimitetaan kirkkolain 7 luvun 4 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

5 ASIAKIRJAT

5.1 Asiakirjojen julkisuus

Kirkkolain 25 luvun 8 §:n mukaan kirkon viranomaisten toiminnassa sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999, julkisuuslaki), jollei kirkkolaista muuta johdu. Lähtökohtana julkisuuslaissa on julkisuusperiaatteen ensisijaisuus, jolloin tietojen saamista ei saa rajoittaa ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun kannalta on tarpeellista. Kun tietopyyntö koskee asiakirjoja, jotka eivät ole vielä tulleet julkisiksi ja tiedon antaminen on viranomaisen harkinnassa, on tietojen luovutusta arvioitava huolellisesti.

Yleinen tietojensaantioikeus

Julkiset asiakirjat	Julkisista asiakirjoista tieto on annettava jokaiselle pyydettäessä. Tietopyynnön tekijän ei tarvitse selvittää henkilöllisyyttään tai perustella tietotarvettaan. Tieto annetaan pyydetyllä tavalla. (JulkL 8 §, 9 § ja 13–16 §)
Asiakirjat, jotka eivät vielä ole julkisia	Tiedon antaminen asiakirjasta, joka ei vielä ole tullut julkiseksi julkisuuslain 6 tai 7 §:ssä säädetyllä tavalla, on viranomaisen harkinnassa. Harkintavalta on kuitenkin rajoitettua. Tieto annetaan pyydettäessä, jollei tiedon antamisen rajoittamiselle ole asiallista ja laissa säädetty perustetta. Rajoittaminen voi perustua vain tiedon suojan tarpeeseen (JulkL 9 §:n 2 mom., 13–17 §)
Salassa pidettävät asiakirjat	Tieto voidaan antaa pyydettäessä vain, jos pyytäjällä on suojatun tahon suostumus tai, jos julkisuuslaissa tai muussa laissa on erikseen säädetty tiedon antamisesta tai saamisesta (JulkL 10 § ja 26 §).

Asianosaisen tietojensaantioikeus

Julkiset asiakirjat	Tieto on annettava pyydettäessä. Tietopyynnön tekijän ei tarvitse selvittää henkilöllisyyttään tai perustella tietotarvettaan. Tieto annetaan pyydetyllä tavalla. (JulkL 8–9 § ja 13–16 §)
Asiakirjat, jotka eivät vielä ole julkisia	Tieto on annettava pyydettäessä, jos tieto voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Oikeutta tiedonsaantiin ei kuitenkaan ole mm. esittelymuistiosta tai ratkaisuehdotuksesta ennen kuin asian käsittely on kyseessä olevassa viranomaisessa päättynyt. Oikeutta ei ole myöskään asiakirjaan, josta tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeätä yksityistä etua.(JulkL 11 §)
Salassa pidettävät asiakirjat	Tieto on annettava pyydettäessä, jos tieto voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Tietojensaantioikeutta rajoittaa erittäin tärkeä yleinen etu taikka lapsen etu tai muu erittäin tärkeä yksityinen etu. (JulkL 11 §)

Henkilön oikeus itseään koskeviin tietoihin

Julkiset asiakirjat	Tieto on annettava pyydettäessä. Tietopyynnön tekijän ei tarvitse selvittää henkilöllisyyttään tai perustella tietotarvettaan. Tieto annetaan pyydetyllä tavalla. (JulkL 8–9 § ja 13–16 §)
Asiakirjat, jotka eivät vielä ole julkisia	Tieto on annettava pyydettäessä. Tietojensaantioikeutta rajoittaa muun muassa erittäin tärkeä yleinen etu taikka lapsen etu tai muu erittäin tärkeä yksityinen etu. (JulkL 12 §)
Salassa pidettävät asiakirjat	Tieto on annettava pyydettäessä. Tietojensaantioikeutta rajoittaa muun muassa erittäin tärkeä yleinen etu taikka lapsen etu tai muu erittäin tärkeä yksityinen etu. (JulkL 12 §)

5.1.1 Hakemusasiakirjat

Viranomaiselle toimitetut asiakirjat kuten virkahakemukset tulevat julkiseksi, kun viranomainen on sen saanut (JulkL 7 §). Viranomaiselle toimitettu hakemus voi kuitenkin sisältää julkiseksi tultuaan salassa pidettäviä tietoja. Jos hakemukseen sisältyy esimerkiksi tietoja hakijan terveydentilasta, perhe-elämästä, yhdistystoiminnasta tai vapaa-ajan harrastuksista, ovat nämä tiedot salassa pidettäviä (JulkL 24 §:n 1 mom 25 ja 32 kohta). Sen sijaan tiedot hakijan nimestä, iästä, työkokemuksesta ja muusta kelpoisuudesta ovat julkisia. Siten esimerkiksi kaikkien hakijoiden nimet voidaan antaa tiedotusvälineille, vaikka joku hakijoista olisi esittänyt toiveen, ettei hänen nimeään anneta julkisuuteen. Hyvään hallintotapaan kuitenkin kuuluu, että tällöin ilmoitetaan, ketkä hakijoista ovat esittäneet toivomuksen nimensä salaamisesta hakumenettelyssä.

5.1.2 Hakijavertailuun liittyvät asiakirjat

Ansiovertailu

Tasa-arvolain mukaan työnantajan on aina tehtävä ansiovertailu, kun hakijoina on sekä miehiä että naisia. Ansiovertailussa otetaan huomioon hakijoiden koulutus, aikaisempi työkokemus ja sellaiset hakijan ominaisuudet, tiedot ja taidot (soveltuvuus), jotka ovat eduksi tehtävien hoitamisessa. Hakijoista laaditaan yleensä myös hakijayhteenveto.

Hakijoista laadittu yhteenveto on julkisuuslain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella julkinen, kun päätös on lopullisesti tehty eli virkavaali toimitettu (poikkeus salassa pidettävät tiedot). Koska yhteenvetoluettelo tulee päätöksenteon jälkeen julkiseksi, on siihen syytä kirjata vain julkisia tietoja kuten hakijan nimi, koulutus, työkokemus ja muu kelpoisuus. Hakijan henkilötunnusta saa käsitellä vain henkilötietolain (523/1993) 13 §:ssä säädetyissä tilanteissa. Koska hakija liittää hakemukseensa nimikirjanotteen, henkilön yksilöiminen yhteenvedossa henkilötunnuksella ei ole perusteltua. Henkilötunnus on myös salassa pidettävä tieto.

Viranomaisen laatima ansiovertailu tulee lähtökohtaisesti julkiseksi, kun päätös on kyseisessä asiassa tehty eli virkavaali on toimitettu (julkisuuslain 6 §:n 1 mom 8 kohta). Ansiovertailuun merkitään kuitenkin usein tietoja, jotka julkisuuslain 24 §:n mukaan ovat salassa pidettäviä. Mainitun lainkohdan 1 momentin 29 kohdan mukaan ehdottomasti salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja työntekijän valintaa varten tehdyistä arvioinneista. Ansiovertailu on ainakin osin salassa pidettävä, kun se sisältää arviointeja hakijan soveltuvuudesta kyseiseen virkatehtävään.

Kyseistä tehtävää hakeneen henkilön eli asianosaisen tietojensaantioikeutta salassa pidettävien tietojen osalta on harkittava tärkeän yleisen tai yksityisen edun näkökulmasta. Hakijalla on pääsääntöisesti oikeus saada tiedoksi itseään koskeva arviointi.

Haastattelumuistio

Haastattelu on valinnan keskeinen työväline ja se kuuluu jokaiseen valintatilanteeseen. Tavoitteena on kerätä tietoa valintapäätöksen tueksi. Haastattelu pohjautuu viran tehtävänkuvaan, joka kirkkoherran osalta on määritelty sekä kirkkojärjestyksen 6 luvun 13 §:ssä että seurakunnan etukäteen ilmoittamissa viran erityisissä tarpeissa. Myös hakijalla on mahdollisuus saada haastattelussa tietoa tehtävästä ja muodostaa näkemyksensä organisaation kulttuurista ja toimintatavoista. Haastattelusta voidaan laatia erikseen haastattelumuistio.

Viranomaisen laatima haastattelumuistio tulee lähtökohtaisesti julkiseksi, kun päätös on kyseisessä asiassa tehty eli virkavaali on toimitettu (julkisuuslain 6 §:n 1 mom 8 kohta). Haastattelumuistioon merkitään kuitenkin usein tietoja, jotka julkisuuslain 24 §:n mukaan ovat salassa pidettäviä. Mainitun lainkohdan 1 mom. 29 kohdan mukaan ehdottomasti salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja työntekijän valintaa varten tehdyistä arvioinneista. Mikäli haastattelumuistio sisältää haastattelutyöryhmän arvioinnin haastatellun soveltuvuudesta kyseiseen virkatehtävään, on haastattelumuistio ainakin tältä osin salassa pidettävä.

Kyseistä tehtävää hakeneen henkilön eli asianosaisen tietojensaantioikeutta salassa pidettävien tietojen osalta on harkittava tärkeän yleisen tai yksityisen edun näkökulmasta. Hakijalla on pääsääntöisesti oikeus saada tiedoksi itseään koskeva arviointi.

Soveltuvuusarviointi

Soveltuvuusarvioinnin tulokset täydentävät haastattelussa saatua tietoa ja se on yksi keino täydentää sitä tietämystä, joka nimittävällä viranomaisella on hakijoiden kyvykkyydestä esimerkiksi silloin, kun asiakirjojen ja haastattelun perusteella ansioituneimpien hakijoiden henkilökohtaisia ominaisuuksia ei riittävästi tunneta.

Soveltuvuusarviointien käyttöä on esimerkiksi valtionhallinnossa tehtävien virkanimitysten valmistelussa perusteltu tasa-arvonäkökulman ohella myös seuraavilla syillä:

- Arviointi asettaa kaikki arvioitavat hakijat omalta osaltaan samaan lähtötilanteeseen ja kohtelee heitä siten keskenään tasapuolisesti riippumatta sukupuolesta tai kulttuuri- tms. taustan erilaisuudesta. Menettely toteuttaa näin hakijoiden tasapuolisen kohtelun vaatimusta;
- Arviointi toimii ammatillisiin seikkoihin perustuvan työhönoton välineenä, koska sillä mitataan hakijoiden toiminnallisia valmiuksia juuri asianomaisten työtehtävien näkökulmasta;
- Arviointi antaa nimityspäätöksen tekijälle perinteisten valintamenetelmien lisäksi yhden lisäulottuvuuden ratkaisun tekoa varten. Soveltuvuusarviointi on valintamenettelyn yksi osa, jonka tulosta nimittävä viranomainen voi käyttää hyväkseen päättäessään henkilöstövalinnoista;

- Arvioinnin tekee useimmiten ulkopuolinen taho, mikä lisää menettelyn objektiivisuutta.

Jos tuomiokapitulin teettämän soveltuvuusarvioinnin tulokset on tarkoitus antaa myös seurakunnan käyttöön, hyvää hallintokäytäntöä on pyytää hakijalta tähän suostumus samassa yhteydessä, kun hän ottaa kantaa osallistumisestaan kyseiseen arviointiin.

Julkisuuslain 24 luvun 1 momentin 29 kohdan mukaan viranhakijalle tehdyt psykologiset testit ja muut vastaavat soveltuvuusarvioinnit ovat aina salassa pidettäviä. Asianosaisella olevaa tietojensaantioikeutta on harkittava yleisen ja yksityisen edun näkökulmasta. Hakijalla on pääsääntöisesti oikeus saada tiedoksi itseään koskeva arviointi.

Tuomiokapitulin lausunto

Kirkkoherran välillisessä vaalissa tuomiokapituli antaa lausunnon viran hakijoista. Lausunnon julkiseksi tulemisen ajankohtaa voidaan julkisuuslain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Lausunto tulee pääsääntöisesti julkiseksi, kun se on viranomaisen toimesta allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Lainkohdan sisältö on kuitenkin tulkinnanvarainen. Päätökseen sisältyvä viranomaisen sisäinen valmisteluaineisto tulee julkiseksi vasta, kun päätös on kyseisessä asiassa tehty. Vaikka lausunnon antaminen on osa yhtenäistä viran täyttämisprosessia, on tuomiokapituli eri viranomainen kuin valintapäätöksen tekevä seurakunnan kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto. Tällöin lienee katsottava, että lausunnon julkiseksi tulemisen ajankohta on sen allekirjoittamisajankohta.

Lausunto, sisältää kuitenkin yleensä henkilöarviointia, jolta osin lausunto on salassa pidettävä (julkisuuslain 24 luvun 1 mom. 29 kohta). Lausunnon asianosaisjulkisuutta on harkittava edellä mainittujen näkökulmien puitteissa. Erityisen tärkeää harkinta on silloin, jos lausuntoon on kirjattu mahdollisesti ulkopuolisella teetetyn soveltuvuusarvioinnin tuloksia.

Asian käsittely toimielimessä

Kirkkoherran välillinen vaali toimitetaan joko kirkkovaltuustossa, jossa asioiden käsittely on julkista, tai seurakuntaneuvostossa, jossa asiat käsitellään suljetuin ovin. Kun kirkkovaltuustossa käsitellään suullisesti hakijoiden henkilöä koskevia arviointeja eli salassa pidettäviä tietoja, kirkkovaltuuston tulee tarvittaessa päättää, että sen kokous on kyseisen keskustelun osalta suljettu. Hakijoista kokouksessa käytävä yleiskeskustelu ei kuitenkaan ole välttämättä salassa pidettävää henkilöarviointia, jollei siinä tuoda esille toimielimen jäsenille jaetusta kirjallisesta aineistosta ilmitulevia salassa pidettäviä tietoja. Henkilöarviointeja voidaan käsitellä myös

erillisessä suljetuin ovin käytävässä neuvottelussa, jolloin itse valintatilanne voi kirkkovaltuuston kokouksessa olla julkinen.

KL 7:6 ***Kokousten julkisuus***
Kirkkovaltuuston kokoukset ovat julkisia, jollei valtuusto jonkin asian osalta toisin päätä.
Muiden toimielinten kokoukset eivät ole julkisia.

Tuomiokapitulin kuulutus vaaliehdokkaista

Tuomiokapitulin kuulutus kirkkoherran välittömän vaalin vaaliehdokkaista on aina julkinen asiakirja. Siten sen ei pidä sisältää tietoja, jotka lain mukaan ovat salassa pidettäviä.

Pääsääntöisesti vaalikuulutuksessa kerrotaan kirkkoherran välittömän vaalin vaalipäivä, ketkä hakijoista on asetettu vaaliehdolle ja heidän ehdokassijansa. Lisäksi kuulutuksessa on pääsääntöisesti tiedot vaalisijoille asetettujen nykyisestä virasta, heidän sellaisesta koulutuksestaan ja aiemmasta työkokemuksestaan, joiden katsotaan tukevan tai olevan muutoin hyödyksi haettavana olevan viran hoidossa.

5.1.3 Äänioikeutettujen luettelo kirkkoherran välittömässä vaalissa

Äänioikeutettujen luettelon julkisuudesta on säädetty kirkkolain 25 luvun 8 a §:ssä. Jokaisella on oikeus tutustua kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luetteloon sinä aikana, kun äänioikeutettujen luettelo pidetään yleisesti nähtävänä. Äänioikeutettujen luettelo on pidettävä yleisesti nähtävänä ilman henkilötunnuksia vähintään neljän tunnin ajan kahtena luettelon tarkistamista seuraavana peräkkäisenä arkipäivänä, ei kuitenkaan lauantaina.

Äänioikeutettujen luettelo on pidettävä salassa muuna kuin edellisessä kappaleessa tarkoitettuna aikana. Salassapitovelvollisuus ei estä tiedon antamista äänioikeutettujen luettelosta sille, joka tarvitsee tietoa äänioikeutensa selvittämistä varten.

Äänioikeutettujen luetteloa ei saa antaa jäljennettäväksi tai kuvattavaksi eikä siitä saa antaa jäljennöksiä. Äänioikeutettujen luetteloon merkityllä on kuitenkin oikeus saada maksutta ote hänestä äänioikeutettujen luetteloon otetuista tiedoista. Sillä, joka on pyytänyt tulla otetuksi äänioikeutettujen luetteloon, on oikeus saada tieto asian käsittelyyn liittyvistä asiakirjoista siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä säädetään (asianosaisen oikeus saada tietoja muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä laissa säädetyin edellytyksin).

Äänioikeutettujen luettelon julkisuudesta ja käsittelystä on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään.

KL 25:8 a § ***Äänioikeutettujen luettelon julkisuus***

Jokaisella on oikeus tutustua seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luetteloon sinä aikana, kun äänioikeutettujen luettelo pidetään yleisesti nähtävänä. Äänioikeutettujen luetteloa ei saa antaa jäljennettäväksi tai kuvattavaksi eikä siitä saa antaa jäljennöksiä. Äänioikeutettujen luetteloon merkityllä on kuitenkin oikeus saada maksutta ote hänestä äänioikeutettujen luetteloon otetuista tiedoista. Sillä, joka on pyytänyt tulla otetuksi äänioikeutettujen luetteloon, on oikeus saada tieto asian käsittelyyn liittyvistä asiakirjoista siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:ssä säädetään.

Seurakuntavaalien ja kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luettelo on pidettävä salassa muuna kuin 1 momentissa tarkoitettuna aikana. Salassapitovelvollisuus ei estä tiedon antamista äänioikeutettujen luettelosta sille, joka tarvitsee tietoa äänioikeutensa selvittämistä varten.

Äänioikeutettujen luettelon julkisuudesta ja käsittelystä on muutoin voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa säädetään.

KVJ 2:8 § ***Äänioikeutettujen luettelon pitäminen nähtävänä***

Äänioikeutettujen luettelo lukuun ottamatta henkilötunnuksia on tarkastusta varten pidettävä valvonnan alaisena nähtävänä vähintään neljän tunnin ajan kahtena luettelon tarkistamista seuraavana peräkkäisenä arkipäivänä, ei kuitenkaan lauantaina. Toisena päivistä luettelo pidetään nähtävänä kello 15–19.

Nähtävillä pitämistä koskevassa kuulutuksessa on mainittava:

1) milloin ja missä äänioikeutettujen luettelo on nähtävillä;

2) miten äänioikeutettujen luetteloa koskeva oikaisuvaatimus tehdään;

3) milloin vaalilautakunta kokoontuu käsittelemään oikaisuvaatimuksia.

Kuulutus on pantava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään kymmenen päivää ennen nähtävillä pitoajan alkua ja pidettävä siinä nähtävillä pitoajan päättymiseen asti. Lisäksi kuulutus on julkaistava lehdessä viimeistään viisi päivää ennen nähtävillä pitoajan alkua.

KVJ 3:62, 1 mom. ***Äänioikeutettujen luettelo***

Kirkkoherran välittömän vaalin äänioikeutettujen luettelo on laadittava viimeistään 55 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää ja tarkistettava viimeistään kahden päivän kuluessa. Äänioikeutettujen luetteloon ja seurakunnan *jakautumisesta äänestysalueisiin sovelletaan muutoin, mitä 6–11 §:ssä säädetään.*

5.2 Asiakirjojen säilyttäminen

Kirkkoherran välittömässä vaalissa vaalin tuloksen vahvistamista koskeva pöytäkirja kirjoitetaan kahtena kappaleena. Vaalilautakunta lähettää toisen kappaleen pöytäkirjoista tuomiokapitulille. Kaikki äänestysliput on puolestaan pantava kestävään päällykseen, joka on suljettava ja säilytettävä kirkkoherranvirastossa vähintään neljä vuotta. Jos vaalin tuloksesta valitetaan, äänestysliput toimitetaan pääsääntöisesti asiaa käsittelevälle hallinto-oikeudelle. Pääsääntöisesti myös muu vaaleihin liittyvä materiaali kuten äänioikeutettujen luettelo, vaalikuulutukset, ennakkoäänestysasiakirjat lähetekirjeineen sekä avaamattomat vaalikuoret ja lähetekirjeet säilytetään 4 vuotta. Yksi kappale vaalin tuloksen laskelmista säilytetään vaalilautakunnan pöytäkirjan liitteenä pysyvästi.

Muutoin kirkkoherran välittömän ja välillisen vaalin asiakirjojen säilyttämiseen sovelletaan tuomiokapitulin asiakirjojen osalta sen arkistonmuodostamissuunnitelman ja seurakunnan asiakirjojen osalta seurakunnan arkistonmuodostamissuunnitelman määräyksiä. Tuomiokapitulin, seurakunnan kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston sekä seurakunnan vaalilautakunnan pöytäkirjat säilytetään pysyvästi.

Arkistonmuodostussuunnitelman mallin mukaan viranhakuilmoitus ja hakijoiden hakemukset säilytetään kaksi vuotta. Virkaan valitun hakemus säilytetään vähintään siihen asti, kun hänen tietonsa on siirretty nimikirjaan. Se voidaan säilyttää myös pysyvästi hänen henkilöaktissaan.

Hakijayhteenveto, johon on kirjattu tiedot hakijan koulutuksesta, työkokemuksesta ja kielitaidosta säilytetään 10 vuotta. Haastattelumuistiot säilytetään 2 vuotta. Psykologisen testin tai muun vastaavan soveltuvuustestin tulokset ja testiin liittyvät muut asiakirjat hävitetään, kun asian käsittely on lopullisesti päättynyt. Toisin sanoen, kun valintapäätös on tullut lainvoimaiseksi ja viranhoitomääräys virkaan valitulle on annettu.

KVJ 3:67, 2 mom. ***Äänien laskeminen, vaalin tuloksen vahvistaminen ja siitä ilmoittaminen***

- - -

Kirkkoherran välittömän vaalin pöytäkirja kirjoitetaan kahtena kappaleena. Vaalilautakunta lähettää pöytäkirjan toisen kappaleen tuomiokapitulille ja pöytäkirjanotteen valitusosoituksineen vaaliehdokkaille. Kaikki äänestysliput on pantava kestävään päällykseen, joka on suljettava ja säilytettävä kirkkoherranvirastossa vähintään neljä vuotta.

I **Kuulutus äänioikeutettujen luettelosta**

KUULTUS

Xx seurakunnassa toimitetaan _____ kirkkoherranvaali.

Äänioikeutettujen luettelo on valvonnan alaisena nähtävänä _____kello 10–14 ja _____kello 15–19 _____ (*kirkkoherranvirastossa tai seurakuntatoimistossa),* osoite_____ *(käyntiosoite).*

Äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutetuiksi on merkitty kaikki viimeistään ensimmäisenä vaalipäivänä _____18 vuotta täyttävät kirkon jäsenet, jotka on merkitty seurakunnan läsnä oleviksi jäseniksi viimeistään ____(viimeistään 70 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää).

Oikaisuvaatimuksen äänioikeutettujen luettelosta saa tehdä se, joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeutettujen luettelosta tai että häntä koskeva merkintä on luettelossa virheellinen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja jätettävä _____ kello 16.00 mennessä _____(*kirkkoherranvirastoon tai seurakuntatoimistoon),* osoite_____*(käyntiosoite).*

Vaalilautakunta käsittelee oikaisuvaatimuksia _____ kello _____pidettävässä kokouksessaan.

*Paikkakunta xx.xx.*20xx

Xx seurakunnan vaalilautakunnan puolesta

Puheenjohtaja *XX*

(Ilmoitustaululle tulevaan pöytäkirjaan liitettävään kuulutukseen merkitään:)

Kuulutus on ollut nähtävänä *Xx* seurakunnan ilmoitustaululla *xx*.xx.-xx.xx.20xx.
Kuulutus on julkaistu *xx*.xx.20xx sanomalehdessä *Xx*.

Puheenjohtaja *XX*

II **Kuulutus vaalin toimittamisesta ja ennakkoäänestyksestä**

KUULUTUS

X:n seurakunnassa toimitetaan _____ kirkkoherranvaali.

Kirkkoherranvaali alkaa sunnuntaina _____kello _____ _____ssa ja päättyy kello _____. Maanantaina _____ äänestys alkaa _____ssa kello _____ ja päättyy kello _____.

Kirkkoherranvaalin ennakkoäänestys tapahtuu seurakunnan kirkkoherranvirastossa/seurakuntatoimistossa _____(osoite) maanantaista xx.xx.20xx perjantaihin xx.xx.20xx, joka päivä kello 9-18.

Tämän lisäksi ennakkoäänestää voi seuraavissa paikoissa:

Maanantaista keskiviikkoon (xx.xx.-xx.xx.20xx) _____ssa kello 10-20.
Torstaina (xx.xx.20xx)_____ssa kello 9-17.
Perjantaina (xx.xx.20xx) _____ssa kello 9-18.

Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- tai ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa äänestää ennakolta kotonaan ennakkoäänestysviikon aikana. Hänen tai valitsemansa henkilön on ilmoitettava kotiäänestyspyyntö vaalilautakunnalle kirjallisesti tai puhelimitse kirkkoherranvirastoon/seurakuntatoimistoon viimeistään xx.xx.20xx ennen kello 16.00. Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää myös omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettu omaishoitaja. Kotiäänestykseen ilmoittautumislomakkeita on saatavana kirkkoherranvirastosta/seurakuntatoimistosta.

Tavanomaisten aukioloaikojen lisäksi kirkkoherranvirasto/seurakuntatoimisto on avoinna xx.xx.20xx kello 16.00 saakka. Kirkkoherranviraston/seurakuntatoimiston puhelinnumero on xxxx xxxx.

Paikkakunta xx.xx.20xx

Xx seurakunnan vaalilautakunnan puolesta

Puheenjohtaja XX

ILMOITUS ÄÄNIOIKEUDESTA X:N SEURAKUNNAN KIRKKOHERRANVAALISSA XX.XX.20XX(- XX.XX.20XX)

Vastaanottaja *(Äänioikeutetun nimi ja osoite)*

Tietolähde: Kirkon jäsentietojärjestelmä x.x.20xx

Teillä on äänioikeus <u>sunnuntaina xx.xx.20xx</u> toimitettavissa kirkkoherran välittömässä vaalissa. Vaalipäivänä voitte äänestää vain tähän ilmoituskorttiin merkityssä äänestyspaikassa.

Äänestysalue	Vaalipäivän äänestyspaikka
(Äänestysalueen nimi)	*(Osoitetiedot ja aukioloajat)*

Vaihtoehtoisesti voitte äänestää ennakkoon valitsemassanne ennakkoäänestyspaikassa seurakunnan ennakkoäänestyspaikoissa <u>xx. – xx.xx.20xx</u> välisenä aikana kello 9-18. Yksittäinen ennakkoäänestyspaikka voi olla avoinna lyhyemmän ajan.

Ohjeita ja tietoa äänestämisestä

Mitä on otettava mukaan äänestykseen? Äänestäjä on velvollinen todistamaan henkilöllisyytensä vaalivirkailijalle äänestyspaikalla. **Ottakaa siis mukaanne todistus henkilöllisyydestänne.** Todistukseksi hyväksytään esimerkiksi henkilökortti, passi, ajokortti tai muu vastaava kuvallinen asiakirja. Henkilöllisyystodistuksen lisäksi on hyvä ottaa mukaan tämä ilmoituskortti, mutta sen puuttuminen ei estä äänestämistä.

Miten äänestätte? Vaaliehdokasta äänestetään tekemällä näkyvä merkintä äänestyslipun siihen osaan, jossa tämän nimi on. Äänestysmerkintä on tehtävä äänestyslippuun niin selvästi, ettei valitusta ehdokkaasta voi syntyä epätietoisuutta. Äänestyslippuun ei tule tehdä muita merkintöjä. Merkintä on tehtävä äänestyssuojassa siten, että vaalisalaisuus säilyy. Jos kykynne tehdä äänestysmerkintä on olennaisesti heikentynyt, saatte käyttää avustajana valitsemaanne henkilöä tai vaalivirkailijaa.

Ketä ehdokasta voitte äänestää? Kirkkoherranvaalissa voitte äänestää ainoastaan äänestyslipussa mainittuja vaaliehdokkaista. Kuulutus vaalisijoilla olevista ehdokkaista ovat nähtävillä muun muassa oman seurakunnan äänestyspaikoilla.

Mistä lisätietoa ennakkoäänestyspaikoista? Ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista on lisätietoa oman kotiseurakunnan verkkosivuilla ja (*lehdessä*).

Miten voitte äänestää ennakkoon kotona? Kotiäänestys on tarkoitettu niille äänioikeutetuille, joiden kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, ja heidän omaishoitajilleen. Hän saa äänestää tällöin ennakolta kotonaan. Kotiäänestykseen ilmoittaudutaan joko kirjallisesti tai puhelimitse äänestäjän seurakunnan kirkkoherranvirastoon tai seurakuntatoimistoon. Ilmoituksen on oltava perillä viimeistään xx.xx.20xx ennen klo 16. Lisätietoja ja ilmoittautumislomakkeita saa seurakunnasta.

LÄHETEKIRJE

Täytetään ennakkoäänestyspaikassa, jos tätä ilmoituskorttia käytetään lähetekirjeenä

Vaaliviranomainen *(Vaalilautakunnan yhteystiedot)*

(Äänioikeutetun tiedot)

Vaalivirkailija täyttää Todistan, että äänestys on tapahtunut kirkkolaissa sekä kirkon vaalijärjestyksessä säädetyin tavoin.		**Äänestäjä täyttää** Vaalisalaisuuden säilyttäen olen itse täyttänyt äänestyslipun/äänestysliput ja sulkenut sen/ne taitettuna vaalikuoreen.
Päiväys / 20xx	Ennakkoäänestyspaikka Vaalivirkailijan allekirjoitus	Äänestäjän allekirjoitus Nimenselvennys ja henkilötunnus

LÄHETEKIRJE
Ennakkoäänestys

Vastaanottaja

X:n seurakunnan kirkkoherranvaali 20….
VAALILAUTAKUNTA
Osoite

Lomake täytetään painokirjaimin

a) Ennakkoäänestäjän sukunimi (myös entiset)
b) Etunimet (myös entiset)
c) Henkilötunnus
e) Ennakkoäänestäjän postiosoite
Vaalisalaisuuden säilyttäen olen itse täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen taitettuna vaalikuoreen. Ennakkoäänestäjän allekirjoitus Lähetekirje on allekirjoitettava vaalitoimitsijan läsnä ollessa.

VAALITOIMITSIJA TÄYTTÄÄ	Ennakkoäänestyspaikka	Päiväys
	Todistan, että edellä mainitun henkilön ennakkoäänestys on tapahtunut kirkon vaalijärjestyksessä määrätyllä tavalla.	

Taittokohta

ITÄISEN SEURAKUNNAN **KIRKKOHERRAN VAALI** **2014**	I vaalisija **Nelli NIEMELÄ** Pohjoisen seurakunnan II kappalainen	II vaalisija **Matti Matinpoika** Eteläisen seurakunnan kirkkoherra	III vaalisija **Heikki HEIKKILÄ** Läntisen seurakunnan kirkkoherra

ITÄISEN SEURAKUNNAN **KIRKKOHERRAN VAALI** **2014**	I vaalisija **Matti Matinpoika** Eteläisen seurakunnan kirkkoherra	II vaalisija **Nelli NIEMELÄ** Pohjoisen seurakunnan II kappalainen

Kirkkoherran välittömän vaalin prosessi Liite 5

Toimenpide	Ajankohta	Toimenpiteen toteuttaja
1. Seurakunnan tarpeiden ja viran tehtävien määrittely	Kun viran avoimeksi tuleminen on tiedossa tai kun virka perustetaan	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
2. Lausunto vaalin toimittamisesta ja vaalilautakunnan valinta	Kun viran avoimeksi tuleminen on tiedossa tai kun virka perustetaan ✓ Ennen kannanottoa vaalitavasta, varattava aikaa seurakunnan jäsenten keskusteluun ✓ Mahdollinen päätös äänestysalueista	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
3. Viran haettavaksi julistaminen	Viran tultua avoimeksi ja kun seurakunnan edellä mainitut tiedot on toimitettu tuomiokapituliin ✓ Hakuaika on vähintään 14 päivää ✓ Hakuilmoitus julkaistaan asianmukaisella tavalla (esim. valtakunnallisesti leviävä lehti, sähköiset rekrytointisivut) ✓ Seurakunta voi lisäksi julkaista oman ilmoituksen, mutta tuomiokapitulin määräämä hakuaika; ilmoitus syytä käydä läpi tuomiokapitulin kanssa ✓ Virkaa haetaan tuomiokapitulilta ✓ Ilmoitukseen maininta kielitaitovaatimuksesta sekä tarvittaessa sitä, että virkaan valitun on esitettävä rikosrekisterilain 6 §:n mukainen rikosrekisteriote	**Tuomiokapituli**
4. Hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen, vaaliehdotus ja vaalipäivän määrääminen	Hakuajan päätyttyä ✓ Ennen vaaliehdotuksen tekemistä tuomiokapituli haastattelee kelpoiset hakijat; tarvittaessa soveltuvuustutkinta ✓ Tuomiokapituli asettaa ehdokkaat vaalisijoille ✓ Tuomiokapituli määrää vaalipäivän sekä vaalinäytepäivät ✓ Tuomiokapituli laatii vaalikuulutuksen ja lähettää sen seurakunnalle	**Tuomiokapituli**
5. Vaalien valmistelevat toimet	Ennen vaalia; äänioikeutettujen luettelon laatiminen viimeistään 55 päivää ennen määrättyä vaalipäivää ✓ Vaalilautakunta laatii äänioikeutettujen luettelon ja huolehtii sen tarkistamisesta ja nähtävillä pidosta, itseoikaisuista sekä lainvoimaiseksi tulosta ✓ Vaalilautakunta päättää äänestysajoista, paikoista, valitsee vaalitoimitsijat	**Vaalilautakunta**

	✓ Vaalilautakunta huolehtii vaalimateriaalin painattamisesta ✓ Vaalilautakunta laatii kuulutukset äänioikeutettujen luettelon nähtävillä olosta, ennakkoäänestyksestä ja varsinaisen vaalipäivän äänestyksestä ✓ Tarvittaessa ilmoituskortin laadinta ja lähettäminen äänioikeutetuille 24 päivää ennen määrättyä vaalipäivää	
6. Ennakkoäänestys ja kotiäänestys	Viimeisen vaalinäytepäivää seuraavan sunnuntain jälkeisestä maanantaista perjantaihin	**Vaalilautakunta**
	✓ Toimitetaan vaalilautakunnan määräämissä ennakkoäänestyspaikoissa ✓ Ennakko- ja kotiäänestysasiakirjat käsitellään vaalipäivää edeltävänä perjantaina välittömästi ennakkoäänestysajan päätyttyä ✓ Vaalilautakunta voi tehdä päätöksen ennakkoäänten laskemisen aikaistamisesta aikaisintaan kuusi tuntia ennen viimeisen vaalipäivän äänestysajan päättymistä	
7. Vaali, vaalituloksen laskeminen sekä tuloksen tiedoksi antaminen ja muutoksenhaku	Ensimmäinen vaalipäivä tuomiokapitulin määräämänä ajankohta; vaalituloksen laskeminen vaalien jälkeen	**Vaalilautakunta**
	✓ Tieto vaalin tuloksesta annetaan viipymättä tiedoksi kaikille hakijoille pöytäkirjanotteella, jossa liitteenä valitusosoitus ✓ Pöytäkirja on pidettävä siihen liitettyine valitusosoituksineen tarkistamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten, kuin siitä on seurakunnan ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu. ✓ Hakemusasiakirjat sekä pöytäkirjanote, johon on merkitty tiedoksiantojen ajankohdat, toimitetaan tuomiokapitulille. ✓ Muutoksenhakuaika lasketaan tiedoksisaannista	
8. Viranhoitomääräyksen antaminen	Vaalin tultua lainvoimaiseksi	**Tuomiokapituli**
	✓ Viranhoitomääräys annetaan sovitusta/ilmoitetusta ajankohdasta ottaen huomioon valitun mahdollinen irtisanoutumisaika edellisestä tehtävästään	

Toimenpide	Ajankohta	Toimenpiteen toteuttaja
1. Seurakunnan tarpeiden ja viran tehtävien määrittely	Kun viran avoimeksi tuleminen on tiedossa tai kun virka perustetaan	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
2. Pyyntö välillisen vaalin toimittamisesta	Kun viran avoimeksi tuleminen on tiedossa tai kun virka perustetaan	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
	✓ Ennen pyynnön tekemistä, varattava aikaa seurakunnan jäsenten keskusteluun	
3. Viran haettavaksi julistaminen	Viran tultua avoimeksi ja kun seurakunnan edellä mainitut seikat on toimitettu tuomiokapituliin	**Tuomiokapituli**
	✓ Hakuaika on vähintään 14 päivää ✓ Hakuilmoitus julkaistaan asianmukaisella tavalla (esim. valtakunnallisesti leviävä lehti, sähköiset rekrytointisivut) ✓ Seurakunta voi lisäksi julkaista oman ilmoituksen, mutta tuomiokapitulin määräämä hakuaika; ilmoitus syytä käydä läpi tuomiokapitulin kanssa ✓ Virkaa haetaan tuomiokapitulilta ✓ Ilmoitukseen maininta kielitaitovaatimuksesta sekä tarvittaessa sitä, että virkaan valitun on esitettävä rikosrekisterilain 6 §:n mukainen rikosrekisteriote ✓ Tuomiokapituli nimittää myös seurakunnan toimielimessä toimitettavan vaalin valmistelijan	
4. Hakijoiden kelpoisuuden tutkiminen ja lausunnon antaminen	Hakuajan päätyttyä	**Tuomiokapituli**
	✓ Ennen lausunnon antamista tuomiokapituli haastattelee kelpoiset hakijat; tarvittaessa soveltuvuustutkinta ✓ Tuomiokapituli voi laatia myös hakijayhteenvedon ✓ Tuomiokapitulin lausunto ja hakijoiden hakemukset lähetetään seurakunnalle	
5. Haastattelu ja ansiovertailun laatiminen	Ennen toimielimessä toimitettavaa vaalia	**Kirkko- tai seurakuntaneuvosto**
	✓ Kirkko- tai seurakuntaneuvosto voi itse haastatella hakijat tai antaa sen asettamansa valintatyöryhmän tehtäväksi ✓ Haastattelu voidaan toteuttaa myös kirkkovaltuustossa ✓ Hakijalta voidaan edellyttää esimerkiksi näytejumalanpalveluksen toimittamista ja esittäytymistä seurakunnan jäsenille/luottamushenkilöille avoimessa hakijoiden haastattelutilanteessa ✓ Hakemusten, tuomiokapituin lausunnon, haastattelujen ja mahdollisten näytteiden perustella laaditaan ansiovertailu	

6. Vaali	Kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston kokous	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
	✓ Päätöksen pohjana kirkkoneuvoston tai valmistelijan/esittelijän päätösehdotus perusteluineen ✓ Hallintolaki ei edellytä perusteluja, jos vaali toimitetaan monijäsenisessä toimielimessä. Vaalissa vaikuttavat valintaperusteet on kuitenkin hyvä kirjata, samoin tulisi pyrkiä kirjaamaan valinnan perustelut myös silloin, kun vaalin tulos on eri kuin päätösehdotus ✓ Henkilövalinnassa on sovellettava tasa-arvolakia ✓ Jos vain yksi hakija tai seurakunnan etu niin vaatii, kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi pyytää viran julistamista uudelleen haettavaksi; prosessissa palataan kohtaan 3. ✓ Vaali on tarvittaessa kaksivaiheinen, jolloin toisella kierroksella mukana kaksi eniten ääniä saanutta hakijaa. ✓ Valintapäätös tehdään ehdollisena, jos virkamääräyksen antamisen edellytyksenä on rikosrekisteriotteen nähtäväksi toimittaminen	
7. Vaalin tuloksen tiedoksi antaminen ja muutoksenhaku	Vaalin jälkeen	**Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto**
	✓ Tieto vaalin tuloksesta annetaan viipymättä tiedoksi kaikille hakijoille pöytäkirjanotteella, jossa liitteenä oikaisuvaatimusohje tai valitusosoitus ✓ Pöytäkirja on pidettävä siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen tarkistamisen jälkeen yleisesti nähtävänä siten, kuin siitä on seurakunnan ilmoitustaululla ennakolta ilmoitettu. ✓ Hakemusasiakirjat sekä pöytäkirjanote, johon on merkitty tiedoksiantojen ajankohdat, toimitetaan tuomiokapitulille. ✓ Muutoksenhakuaika lasketaan tiedoksisaannista	
8. Viranhoitomääräyksen antaminen	Seurakunnan valintapäätöksen tultua lainvoimaiseksi	**Tuomiokapituli**
	✓ Viranhoitomääräys annetaan sovitusta/ilmoitetusta ajankohdasta ottaen huomioon valitun mahdollinen irtisanoutumisaika edellisestä tehtävästään ✓ Jos äänet seurakunnan toimittaman vaalin toisella kierroksella ovat menneet tasan, tuomiokapituli antaa viranhoitomääräyksen jollekin eniten ääniä saaneista hakijoista ottaen huomioon kirkkojärjestyksen 6 luvun 16 §:n 3 momentissa mainitut seikat.	

Opas pohjautuu osittain sekä piispainkokouksen vuonna 2001 asettaman työryhmän mietintöön ”Kappalaisen vaalin hallintomenettelyt” (Suomen ev.-lut kirkon keskushallinto, Sarja B 2003:2) että kirkkohallituksen vuonna 2006 asettaman työryhmän mietintöön ”Kirkkoherran- ja piispanvaalin tiedotuskäytännöt ja hallinnolliset menettelyohjeet” (Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto, Sarja C 2006:10). Ohjeet on kuitenkin päivitetty vastaamaan voimassa olevia säännöksiä.

Kirkkoherran vaalia koskevat kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen säännökset uudistuivat vuoden 2014 alusta lukien. Lisäksi kokonaan uusi kirkon vaalijärjestys tuli voimaan 1.7.2014 (416/2014).

UNIGRAFIA 2015

KIRKKOHALLITUS

ISBN 978-951-789-491-3 (nid.)
ISBN 978-951-789-492-0 (PDF)

9 789517 894913

SUOMEN EV. LUT. KIRKKO

evl.fi